

# Tids-skrift

FOR VESTOPPLAND  
SLEKTSHISTORIELAG

Nr. 4 1985 Ärg. 3. Pris kr. 25,-



# Sparebankenes Personkort

# Eneste kortet

# du trenger

Bruk det som betalingsmiddel i Norge og resten av verden. Bruk det som kredittkort. Bruk det til å heve kontanter døgnet rundt i Norge og ellers i verden.

Personkortet erstatter langt på vei både kontanter og sjekker – det finnes ikke noe annet kort på markedet idag som gir så mange bruksmuligheter.



## Norges beste kort!



**Sparebanken Vestoppland**

*- vi er til å snakke med*

GJØVIK BEDRIFTSØKONOMISKE HØYSKOLE.

---

2-årig bedriftsøkonomstudium på kveldstid

Klasser på Gjøvik, Fagernes og Vinstra

Spesialkurs - Studiekurs

MARKEDSFØRINGSSKOLEN I GJØVIK

Grunnkurs i markedsføring - 1 år på kveldstid

Fagkurs i markedsføring - 2 år på kveldstid

GJØVIK EDB-SKOLE

2-årig kveldsskole i ADB

1-årig fagkurs i data- og informasjonsbehandling

FELLES KONTORER:

Bjørnsonsgt. 2 - 2801 GJØVIK

Telf. 061/78560

# VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG

Postboks 266

2801 Gjøvik

Medlemskontingent: kr. 80.- pr år.  
(Første medlemsår kun kr. 50.-)

Lagets tidsskrift kommer 4 ganger i året.

Annonsepriser:	1 gang	4 ganger
1/2 side .....	kr 150.-	kr. 500.-
1/1 " .....	" 300.-	" 1000.-
Bakside.....	" 500.-	" 1400.-

Neste nummer av tidsskriftet kommer ut  
ca. 1. februar.

Siste frist for innlevering av stoff til  
dette nummer er 15. januar.

## Hovedstyre:

Formann: Ole M. Granum

Nestformann: Arne Amundgård

Kasserer: Fredrik Dyhren

Sekretær: Jan E. Jaatun

Styremedlemmer: Bjørn Bakke, Hans Næss,  
Leif A. Wien og Per Ole R. Olsen.

Bladstyre: Arne Amundgård, styrer. Reidar

Reinsvoldsveen, Kari Nordal, John Brandrud.

## INNHOLD

6. Lagsnytt
7. Møteprogram
8. Svein-Erik Ødegaard: Tore Ljodolfsson og slekta fra Nedre Rustad
28. Hans Skude: Fra Land
29. Bjørn V. Kløvstad: Kulturhistoriske kjempefunn i Gjøvik
34. Otto Adolf Fosmo: Series Pastorum Hofuensis IV
36. Hans M. Næss: Vanskelige nøtter å knekke i slektsgransking
38. Odd Rognlien: Sammendrag av finnemanntall fra 1686
43. Kari Nordal: Ei Torpeslekt
46. Per Braastad: Slekten på Hunn i Vardal
49. Sigurd Røse: Litt om de eldste ættledd på Alm i Vestre Toten
59. Alf Gyland: Vardalsbøndene Kjell Hage og Kjell Haug
60. Kurs i slektsgransking
61. Alf Gyland: «Siri og Marte Gårder» på Toten
62. Hans M. Næss: Slekt fra Stensrud i Moen
65. Opplandsarkivet
66. Arne M. Sandlie: Leseapparater og gaver
67. Fra slektshistoriegruppa, Ringerike
68. Spørsmål og svar

Trykt av Østlandstrykk, 2850 Lena

# LAGSNYTT

Dette nummer av tidsskriftet vårt markerer på mange måter noe nytt for oss, for første gang har vi sett oss i stand til å trykke det, vi håper resultatet er blitt til lesernes tilfredshet.

1985 er snart over og vi står nå foran et nytt årsmøte, dette vil bli avholdt torsdag 23. januar 1986 på Gjøvik Bibliotek, innkalling til årsmøtet vil medlemmene få gjennom posten på vanlig måte.

Uventede og gledelige ting skjer fremdeles i vår hobby, som det vil fremgå i en artikkel inne i tidsskriftet så ble arkivet til Gjøvik Glassverk gjenfunnet i høst, dette arkivet har stor historisk interesse for mange, ikke bare for oss slektsgranskere. Foruten Gjøvik Glassverks papirer så inneholdt dette funnet også en del arkivmateriale fra Biri og Hurdals glassverker.

Kopieringen av kirkebøkene for Biri har tatt lenger tid enn først beregnet, men nå er arbeidet snart avsluttet og bøkene vil forefinnes på Gjøvik bibliotek fra desember.

Manntallene fra 1664 for Valdres er også snart ferdige, når dette skrives (18. november) så er Vang og Aurdal ferdige, Slidre vil være avsluttet like etter jul, slik at disse vil være å få kjøpt tidlig på nyåret.

Laget har gått til innkjøp av folketellingen fra 1801 på datalister for vårt distrikt, disse er ennå ikke mottatt, men når de kommer, vil de bli distribuert til våre lokallag.

Så vil vi i styret få takke alle medlemmene for i år og ønske vel møtt til et nytt aktivt slektsgranskingsår i 1986.

Møteprogram

De første møtene i 1986:

Gjøvik/Toten

Torsdag 6. februar kl. 1830.  
Gjøvik bibliotek.

Hadeland

Torsdag 13. februar kl. 19.00.  
Gran ungdomsskole.  
"Slektsforbindelser Ringerike-Hadeland".  
Kåseri ved T. Solberg.

Land

Mandag 10. februar kl. 19.00.  
Dokka bibliotek.

# SLEKTEN

MICHALSEN: SLEKTEN, INNFØRING I ETTEGRANSKING  
LÆREBOK+ARBEIDSDOK: 174.-

SLEKT OG FAMILIE, WENCA: 75.-

SLEKTBOKEN, DAM: 68.-

ANESIRKEL: 12.-

ANETAVLE: 4.-

STAMTAVLESKJEMA: 15.-

VI KOPIERE OG BINDER INN SMÅ OG STORE  
"AVHANDLINGER" (A4 FORMAT I SMÅ OPPLAG)

 Brandbu  
BOKHANDEL  
2760 BRANDBU

Tlf. (066) 34979

# *Tore Ljodolfsson og slekta fra Nedre Rustad*

v/Svein-Erik Ødegaard

"Demonstrasjonsplakat" mot Toten-presten i 1688  
Da folk fra Nordlia skulle til pinsegudstjeneste i 1688, kom de forbi "en tavle oppslått ved vegskjellet til Hekshus." Dette er den første demonstrasjonsplakaten vi kjenner til fra Toten, og den var rettet mot ingen ringere enn Toten-presten Knut Sevaldsen Bang.

Innholdet - som gikk på rim - skal vi ikke komme nærmere inn på her. Men årsaken til det hele var strid om eiendomsretten til et område som kalles "Dotletangen", som det i dag er naturlig å kalle Dorslotangen. Jeg har analysert Dorslotangens historie relativt grundig fordi det har en viss slektshistorisk betydning.

## Dorslotangens historie

Dorslo var opprinnelig en stor gard nær prestegarden, men er i dag et mindre bruk (gnr. 94, bnr. 24). Den hørte f.eks. med blant de gardene som klarte seg gjennom nedgangstida i senmiddelalderen. Navnet skrives helst "Dotle" o.l. i eldre tid, men uttalen og skrivemåten i dag er altså Dorslo.

Dorslo hadde bosetning som vanlig gard ut 1500-tallet, men ble så lagt øde og drevet som underbruk under Hoff prestebord, som eide garden. Muligens har dette vært ledd i en bevisst storgardsdrift på prestegarden. Den kalles derfor "Dorslødegården" i 1688. Eiendommen Dorslotangen var gitt til prestebordet av Guro Rustads farfars far for å være en hjelp ved oppbyggingen av Dorslo etter en omfattende brann. Dorslotangen var den gang "et slåtteland", men det var også en god del skog til, og antagelig skulle det da brukes tømmer herfra til gjenoppbyggingen av husa.

Dorslotangen lå i dagens Kappområde, med grenser fra: "en bekk kalt Bufarbekken som rant fra Nedre Rustad, og inntil kirkevegen som kommer fra Faulkal og Hekshus med flere gardar, langsmed vestsida av vegen inntil Hekshuselva og fulgte så elva inntil vegen som gikk til Vestad og Rustad samt andre gardar." Marka øst for Dorslotangen,



på andre sida av kirkevegen, tilhørte Håversrud ødegård, en gammel ødegård som ble brukt under Igelsrud, men eid av Hoff prestebord.

Dorslotangen var altså en særskilt, øde eiendom, med klare grenser, bestående av slåtteland og skog. Eiendommen bør derfor ha vært en reell ødegård - en bebodd gard før nedgangstida etter 1350. Det opprinnelige navnet på garden ser ut til å ha gått tapt. Allerede i 1680-åra lå det en husmannsplass her, som vi finner igjen som Tangen på et kart fra 1820. Da eksisterer også plassen Mikkelsveien i samme område (se kartutsnittet).



Etter saken om demonstrasjonsplakaten fulgte saken om eiendomsretten til Dorslotangen, og det er opplysningene i denne saken som vi her skal utnytte slektshistorisk.

Søsken fra Nedre Rustad ifølge rettsaken 1688. Første vitne i saken var Tore (Tord) Rustad, oppgitt å være 70 år. Han fortalte at han hadde bodd på Nedre Rustad i 40 år. Han var gift med Guro Rustad, oppgitt 60 år, som

var 2. vitne.

Nedre Rustad var sjøleiergard, og det var Guro som var av odelsslekta på garden. Hun fortalte blant annet, som nevnt ovenfor, at "hennes salige fader sa til henne at hans faders fader hadde gitt Dorslotangen til Dorslødegården." Vi skal nedenfor komme tilbake til hvem som var Guro Rustads farfars far.

Vitne nr. 3 var Dyre Hølstad, oppgitt 80 år, "barnefødt på Rustad, for 52 år siden kom han fra Rustad til Hølstad." I vitnemålet fortalte han blant annet om "hans broder Amund har bodd på Igelsrud." Amund Igelsrud var død i 1688.

Som vitne nr. 5 møter vi Magdalena Alstad, over 70 år, som vitnet som "hennes søster Guro Rustad."

Til slutt har vi vitne nr. 7, Paul Kval, oppgitt 82 år, som vitnet som "hans søsken Guro Rustad, Dyre Hølstad og Magdalena Alstad bekjent har."

Fra andre kilder har vi farsnavnet for disse 5 søsknene. Faren var Tore Rustad, som er nevnt som bruker på Nedre Rustad 1612-45. Kona er ukjent. Men var det flere søsken enn de 5 som framgår av saken i 1688?

Søsken fra Nedre Rustad ifølge skifte 1728  
På Kvikstad i Kolbu ble det avholdt skifte etter Knut Paulsen 7. og 27. januar 1728 (referert i spørsmål 60 i nr. 2/1985 ved Alf Gyland). Problemet med å finne rette arvinger var tydeligvis så stort at man måtte utsette skiftet, og den 27. januar henvises til lovens bok 5, 2. kapittel, 47. og 74. artikkel. Nærmeste arvinger var:

1. Den salig manns moder Berte Amundsdatters farbroder Torbjørn Skaugeruds sønn Ole Skulerud
2. bemelte Berte Amundsdatters farsøster sal. Guro Rustads barn og barnebarn, hvorav var tilstede Peder Igelsrud
3. atter nevnte Berte Amundsdatters annen farsøster sal. Malene Alstads barn og barnebarn, hvorav var tilstede Kris-

ten Haug

4. Likeledes den tredje farsøster sal. Ingeborg Dystes barn og barnebarn, hvorav tilstede på sin svigermors vegne Lars Kval
5. Fremdeles den fjerde Berte Amundsdatters farsøster sal. Siri Skjefstads barnebarn
6. og endelig bemelte Berte Amundsdatters moster sal. Siri Steffensdatter Jørnsets barnebarn, hvorav Kristen Nilsen på egne og medarvingers vegne var tilstede

Berte Amundsdatter var som vi skjønner datter til Amund Toresen Igelsrud fra Nedre Rustad, gift med Maren Steffensdatter. I skiftet etter Amund kalles hun forøvrig Birgitte. Arvinger var barn og barnebarn av Igelsrud-ekteparets søsken. I alle 6 linjer var det tremenninger til arvelateren Knut Paulsen som arvet.

Først må vi spørre: hvorfor var det bare arvelaterens mors-side som arvet? Svaret ligger i henvisningen til artikkel 74. Den lyder: "Moder og Møderne Frænder allene arve Slegfredbarn/ som ej tinglyst er; Men er det tinglyst/ da arve fader og Fæderne Frænder/ det/ ligesom det var Ægtebarn."

"Slegfredbarn" er barn født utenfor ekteskap, som vi også skjønner av avslutningen på paragrafen. Barnefaren hadde anledning til å tinglyse barn utenfor ekteskap "i kull og kjønn", som det het, og dermed arvet barnet han. I dette tilfelle har altså Berte Amundsdatter fått arvelateren Knut Paulsen utenfor ekteskap som eneste livsarving, og barnefaren har ikke tinglyst sønnen som arving. Dermed arvet Berte Amundsdatters "Frænder allene", som det het i loven.

Svært interessant er det at vi her får greie på ytterligere barn til Tore Rustad, og samtidig får vi en viktig kilde til å si noe om etterslekta i 1728, sjøl om ikke de enkelte arvinger er oppgitt. Vi får altså greie på at Torbjørn Toresen Skaugerud, Ingeborg Toresdatter Dyste/Gran og Siri Toresdatter Skjefstad var barn av Tore Rustad.

Men i tillegg vet vi fra en viktig rettsak i 1721 om odelsretten til Gran, behandlet av Jan Eilert Jaatun i 3/1983, at Mikkel Toresen Gran var bror til Ingeborg Toresdatter Dyste/Gran. Vi kan da spørre som Gyland: hvorfor er ikke

Mikkel nevnt i skiftet 1728? Saken i 1721 viser at han hadde bare en eneste livsarving på dette tidspunkt - Eli Andersdatter, gift med Nils Nilsen Gran -men hun levde helt sikkert i 1728 og hadde forøvrig mange barn.

Årsaken er nødt til å være det forhold at mens tremenninger til arvelateren arvet i alle 6 linjer, så representerer Eli ei linje der hun som eneste mulige kandidat bare er datter av en tremenning - altså et ledd lenger ute enn de andre linjene.

Dette bekreftes når vi ser på den andre artikkelen det henvises til, den 47. -som er en fortsettelse av den 46. Artikkel 46 lyder: "Ere ej disse til (d.v.s. arvinger som sto nærmere arvelateren, oppregnet i tidligere artikler)/ da arve Fadrfaders Brødre og Søstre/Fadrmoders Brødre og Søstre/ Modrfaders Brødre og Søstre/Modermoders brødre og Søstre /ligesom de vare alle Søkende." I denne saken falt da farssida som nevnt ut p.g.a. fødsel utenfor ekteskap, og tilbake sto Knut Paulsens morfars og mormors brødre og søstre som arvinger.

Men videre heter det i artikkel 47: "Ere nogen av disse døde/og have sig Børn/eller Børnebørn/ efterlat, da træde de i Forældrenis Stæd/ og arve den Lod/ som deris Forældre kunde være tilfalden".

Det avgjørende område for Eli Andersdatter er den såkalte representasjonsretten. Den går ut på at etterkommere rykker opp ved dødsfall - barn rykker opp på foreldres plass i arvefølgen, slik vi ser i paragraf 47.

Ifølge Christian Spangen ble det innført uinnskrenket representasjonsrett for hele descendensen (alle arvinger i rett nedadstigende linje) gjennom Kristian IV's lov av 1604 (Genealogi og arverettsregler, i Norsk slektshistorisk tidsskrift, bind XIII).

Men det er tale om utarv i denne saken - arv i sidelinje - og der ser vi at representasjonsretten bare gjelder "børn eller børnebørn" av de arveberettigede. Eli Andersdatter Gran kom i samme arvegangsklasse som de andre - som etterkommer av arvelaters besteforeldres søsken. Men som vi ser i

skiftet - bare barn og barnebarn av arvelaterens besteforeldre på morssida arvet - ikke barnebarns barn. Dette var i samsvar med det siterte lovavsnittet. Eli Andersdatter var barnebarns barn av Mikkel Toresen og falt dermed ut.

Ut fra rettsaken i 1688 savner vi Paul Toresen Kval og Dyre Toresen Hølstad. For Paul Kvals vedkommende er saken grei. Vi har ikke registrert ekteskap og barn for han, så skiftet i 1728 blir en bekreftelse på at han ikke hadde livsarvinger.

For Dyre Hølstads del blir det noe verre. Han hadde 2 sønner som var barn i 1666 som vi ikke vet mer om, og det er greit at de døde uten livsarvinger. Likeledes faller datteren Kari Dyresdatter ut, gift med Torsten Nilsen fra Halvorsrud, bruker på Hølstad. Hun døde i 1725, og hennes eneste barn, Nils, døde barnløs i 1717.

Men i tillegg har jeg i bygdeboka skrevet at Birgitte (Berte) Dyresdatter Halvorsrud "sannsynligvis" var datter til Dyre. Hun ble gift med Anders Nilsen Halvorsrud. Gardene Hølstad og Halvorsrud ligger relativt nær hverandre i Totenvika. Navnet Dyre er svært sjeldent på Toten, så noen annen totning kan neppe ha vært far til Birgitte. Det virker også rimelig at to søstre her ble gift med to brødre. Men på den annen side skulle da også Nils Andersen Halvorsrud ha arvet sin antatte tremenning i 1728.

Rent umiddelbart kunne en kanskje også mistenke Nils Andersen for å være død innen januar 1728, og barna ville dermed falle utenfor på linje med Eli Andersdatter Gran. Det yngste barnet til Nils ble nemlig døpt i 1727, og noe dødsår kom jeg ikke fram til i bygdeboksarbeidet med Totenvika. Men jeg har registrert en Nils Andersen som døde på en plass under Hørland i 1763, 72 år gammel. Dette er temmelig sikkert tidligere Nils Andersen Halvorsrud som døde hos sin datter Agnete Nilsdatter på plassen Hørlandsengen. Hennes familie var bosatt der ihvertfall 1754-64.

Forklaringen kan ligge i at Birgitte Dyresdatter Halvorsrud allikevel ikke var datter av Dyre Toresen Hølstad. På den gamle odelsgården Halvorsrud var det tidligere slektsforbindelser til Telemark og senere til Stange, og Birgittes far Dyre kan være utenbygds fra. Men mer sannsynlig synes jeg det er at Nils Andersen har vært en sønn av Anders Nilsen Halvors-

rud fra et tidligere ekteskap. Han er eneste barn, og det er ikke avholdt skifte etter foreldrene. Dermed har jeg ikke noe bevis for at Birgitte Dyresdatter var mora hans. En tredje forklaring er at skiftet på Kvikstad er mangelfullt. Men slektskretsen er svært sentral på Toten. Saken angående Gran er med og viser at man her som i bondeslektene ellers kjente godt til sine slektsforbindelser - nettopp på grunn av mulig arv. Man utsatte også skiftet på Kvikstad for å granske arveforholdene nærmere. Jeg tviler derfor sterkt på at manglende kunnskaper om alle arvinger er årsaken.

### Søskenflokken på Nedre Rustad og deres nærmeste etter-slekt

Rettsaken og skiftet har gitt 9 søsken som vokste opp på Rustad. I tillegg kommer Peder Toresen som betalte leiemålsbot i 1639. Han er enten uten livsarvinger i 1728, eller så kommer hans eventuelle arvinger i samme kategori som Eli Andersdatter Gran. Vi kan dermed liste opp en barneflokk på 10 der rekkefølgen er usikker. Fødselsår baserer seg på aldersoppgaver i manntallene 1664-66 og rettsaken 1688, og alderen for eldre mennesker ble som kjent lett for høy.

1. Mikkil Toresen, bruker Gran 1626-59
2. Amund Toresen, bruker Igelsrud 1637-60
3. Ingeborg Toresdatter, barn f. ca. 1631-51, d 1676, bruker-kone Dyste/Gran
4. Paul Toresen, f. ca. 1606, bruker Kval
5. Dyre Toresen, f. ca. 1608, gift til Østre Hølstad ca. 1636
6. Torbjørn Toresen, f. ca. 1606-14, bruker Skaugerud 1645-64, husmann Gran 1666
7. Peder Toresen, fikk barn utenfor ekteskap ca. 1639
8. Magdalena Toresdatter, f. ca. 1618, brukerkone Øvre Alstad i to ekteskap
9. Siri Toresdatter, skifte 1681, gift Øvre Skjefstad i 2. ekteskap
10. Guro Toresdatter, f. ca. 1624, brukerkone Nedre Rustad

Barneflokken på Nedre Rustad er antagelig født innenfor et tidsrom på drøyt 20 år fra ca. 1600, og det kan godt være samme mor til alle barna. Påfallende er det at Guro skulle

bli værende på odelsgarden, for hun ser ut til å ha vært yngst - bare Siri kan ha vært yngre. Men siden hun hadde 8 søsken vel etablert på gode gardar, falt det kanskje naturlig slik. Kanskje spilte det en rolle at hvis brukeren også skulle bli eier av hele garden, måtte han løse inn det meste fra alle medarvingene, og her hadde sannsynligvis Guros mann Tord Lauritsen fra Lunna de nødvendige økonomiske ressurser.

Vi skal så se på nærmeste etterslekt, der vi går nøyest inn på forholdene rundt hovedgarden Nedre Rustad.

1. Mikkel Toresen, bruker Gran 1626-59

g. m. Ellen Olsdatter, d. ca. 1660

Barn;

1.1. Datter, dømt til døden for tyveri i 1669

1.2. Eli, g. 1 m. Narve Børgersen Eik, Helgøya, Nes H., d. 1653, g. 2 m. Anders Guttormsen Askim, d. 1662, og g. 3 m. Guldbrand Simensen. Alle 3 mennene brukere på Gran. Barn bare fra 2. ekteskap:

1.2.1. Mari Andersdatter

1.2.2. Berte Andersdatter

1.2.3. Anders Andersen, bruker Berg, datter: Eli Andersdatter, d. 1742, g. 1709 m. Nils Nilsen, bruker Gran. Eli var som nevnt eneste arving etter Mikkel Toresen i 1721.

2. Amund Toresen, bruker Igelsrud, skifte 1660

g.m. Maren Steffensdatter

Barn;

2.1. Birgitte (Berte), barn utenfor ekteskap: Knut Paulsen, f. ca. 1677, d. Kvikstad 1727, bosatt Solberg ved ekteskapsinngåelse 1720 m. Mari Finnsdatter Kvikstad. Skiftet etter Knut er altså gjengitt ovenfor.

Amund Toresen Igelsrud fikk dessuten barn utenfor ekteskap i 1641 med "Ingeløff" Pedersdatter.

3. Ingeborg Toresdatter, d 1676

gm Nils Andersen, f. ca. 1591-1600, bruker Dyste til etter 1666, senere på Gran

Barn;

3.1. Tore, bruker Gamkinn, Gran

3.2. Anders, f. ca. 1631, g.m. Mari Olsdatter Tømmerhol, bruker Balke

- 3.3. Berte, d 1687, g. 1 m. Abraham Bottolfsen, g. 2 m. Guldbrand Pedersen Øvre Skjefstad, begge bruker Kvem
- 3.4. Amund, f. ca. 1639, g.m. Kirsti Olsdatter Tømmerhol, bruker Hanastad
- 3.5. Karen, f. ca. 1639, g.m. Ole Haraldsen, bruker Gaarder
- 3.6. Nils, f. ca. 1649, g.m. Marte Pedersdatter Øvre Skjefstad, bruker Dyste
- 3.7. Lars, f. ca. 1651, d. 1705, bruker Gran

4. Paul Toresen, f. ca. 1606, bruker Kval, ekteskap og barn ikke kjent, og som nevnt ovenfor: ingen livsarvinger i 1728.

5. Dyre Toresen, f. ca. 1608, bruker Hølstad østre g. m. ? Halvorsdatter Hølstad

Barn:

5.1. Kari, f. ca. 1637, g.m. Torsten Nilsen Halvorsrud, bruker Hølstad østre. En sønn Nils Torstensen, g.m. Siri Gudbrandsdatter Skjefstad, bruker Hølstad østre, ingen barn.

5.2. Sannsynligvis Birgitte (Berte), f. ca. 1645, g.m. Anders Nilsen, bruker Halvorsrud. Anders' barn Nils, f. ca. 1691, er kanskje helst fra et 1. ekteskap, jfr. drøftingen ovenfor

5.3. Dyre, f. ca. 1658

5.4. Johannes, f. ca. 1661

Dyre og Johannes er etter alderen antagelig fra et ekteskap nr. 2 for Dyre. Vi har ingen skifter og derfor neppe noen full oversikt over Dyres barn. Men ifølge skiftet på Kvikstad i 1728 hadde ikke Dyre noen livsarvinger da.

6. Torbjørn Toresen, f. ca. 1606-14, bruker Skaugerud 1645-64, husmann Gran 1666

Barn:

6.1. Ole, f. ca. 1657

6.1. Ole Torbjørnsen, bosatt Skaugerud ved vielsen, senere Skulerud, Hoff sogn, der han bodde fremdeles i 1728 ifølge skiftet på Kvikstad.

g. 1698 m. enken Berte Jonsdatter Skulerud, g. 1 m. Tomas Skulerud, f. ca. 1641, d. 1697

Barn:

6.1.1. Tomas, dp 1700, d 1721

6.1.2. Anders, dp 1702, d. 1745, g. 1721 m. Pernille Torkildsdatter Majer, dp 1698, d. 1784. Anders var neste bruker Skulerud, 9 barn.



7. Peder Toresen Rustad betalte leiemålsbot i 1639, leiemål med Marte Hansdatter på Alstad.

8. Magdalena (Malene) Toresdatter, f. ca. 1618  
g. 1 m. Karl Hansen, sjølmord 1654, fikk overlatt halve Alstad øvre av faren i 1640. Barn:

8.1. Marte, f. ca. 1649

Magdalena g. 2. gang m. Erland Guttormsen, f. ca. 1636, skifte 1666

Barn:

8.2. Anders, f. ca. 1659

8.3. Paul, f. ca. 1661

8.4. Datter, g.m. Anders Nilsen Nøkleby. Deres sønn Nils Andersen var formynder for Paul Erlandsens barn i 1715, kalles da "den salige manns søstersønn".

På grunn av manglende skifter har vi neppe fullstendig kjennskap til Magdalenas barn. Marte Karlsdatter fra 1. ekteskap kjenner vi til fordi mannen representerte arvingene etter Magdalena på Kvikstad i 1728.

8.1. Marte Karlsdatter, f. ca. 1649, d. 1730 g. m. Kristen Isaksen, f. ca. 1657, d. 1742, bruker Haug, Nordlia, Ø. Toten, fra slutten av 1690-åra

Barn:

8.1.1. Isak, f. ca. 1686, d. 1757, g. 1716 m. Margrete Torkildsdatter Majer, dp 1695, d. 1740, 7 barn, bruker Haug

8.1.2. Jens, f. ca. 1693 (ifølge skiftet eldre enn Fredrik), g. 1 1718 m. Berte Pedersdatter Faulkal, dp 1698, g. 2. 1731 m. Mari Paulsdatter Rustad mellom, dp. 1704. Jens hadde 6 barn i live ved skiftet 1758. Han ble bruker Vestad fra 1740.

8.1.3. Fredrik, f. ca. 1691, g. 1715 m enke Eli Hansdatter Skjøllås (g. 1 1707 m Ole Ellensen), 4 barn, bruker Skjøllås

8.1.4. Berte, g. 1 1710 m. Ole Simensen Blikset, bruker Blikset, og g. 2 1720 m. Ole Rasmussen Skjøllås, bruker Skjøllås, 3 barn i 1. og 5 barn i 2. ekteskap

8.3. Paul Ellensen (Erlandsen), f. ca. 1661, begr. 1715, bruker Alstad  
g.m. Malene Olsdatter, f. ca. 1660, begr. 1745

Barn:

8.3.1. Jørgen, levde 1715

8.3.2. Hans, levde 1715

8.3.3. Kristian, f. ca. 1693, g. 1731 m. Mari Knutsdatter (bosatt Stabo)

8.3.4. Anne, g. 1. gang 1719 m. Johannes Toresen, bruker Li, 3 barn, g. 2. gang 1727 m. Ole Olsen Fjeld

8.3.5. Kari, døpt 1695, g. 1724 m. Nils Jonsen Kise, bruker av "Øvre" eller "Nordre" Alstad fra 1727

8.3.6. Johanne, døpt 1702, g. 1728 m. Jonas Jonsen Kise, ingen barn registrert

9. Siri Toresdatter, skifte 1681

g. 1 m Anders

Barn:

9.1. Marte Andersdatter, var g. i 1681 m Halvor Simensen Kvem. Ifølge gjeldssaker i 1690 var Halvor da død, og Marte ble dømt til å fraflytte Kvem. Skiftet i 1728 viser at Marte da var død, men at hun hadde barn i live. Men ingen var tilstede på deres vegne, så arven ble tatt vare på av deres frende Simen Kvikstad.

Siri g. 2 m. Peder Halvorsen Øvre Skjefstad, som hadde 8 barn fra sitt tidligere ekteskap, men ingen med Siri.

10. Guro Toresdatter, f. ca. 1624, skifte 1712

g.m. Tore (Tord) Larsen (Lauritsen) Lunna, bruker Nedre Rustad

Barn:

10.1. Kari, f. ca. 1653

10.2. Ole, f. ca. 1655

10.3. Amund, f. ca. 1656

10.4. Marte, f. ca. 1658

10.5. Lars, f. ca. 1660

10.6. Mari

10.1. Kari Toresdatter, f. ca. 1653, begr. 1715, g.m. Jon Paulsen Østre Balke, f. ca. 1643, begr. 1717, bruker Kval (Jon g. 1. gang m. Berte Jørgensdatter, skifte Kval 1678, barn: 1. Paul, f. ca. 1667, begr. 1729, 2. Ole, f. ca. 1671, g. 1. gang 1700 m. Katrine Johansdatter, 7 barn, og g. 2. gang 1716 m. Marte Knutsdatter, 9 barn. Ole var bruker Kvikstad nordre.)

Jon altså g. 2. gang m. Kari Toresdatter Rustad nedre

Barn:

10.1.1. Marte, f. ca. 1690, g. 1714 m. Lars Torkildsen Garlaus, skifte etter Marte på Kval 1723, 5 barn, Lars begr. Kval 1762.

10.1.2. Berte, f. ca. 1682, g. 1716 m. Jens Torkildsen Garlaus, 2 barn. Berte begr. Garlaus 1734.

10.1.3. Margrete, ugift 1715

10.2. Ole Toresen, f. ca. 1655, bruker Nedre Rustad g.m. Anne Olsdatter, f. ca. 1641 (senere?), begr. 1719

Barn:

10.2.1. Kari, g. 1718 m. Guldbrand Olsen, f. ca. 1688, begr. 1773, bruker Nedre Rustad. Disse hadde 6 barn, hvorav 3 døde som barn og 2 som voksne uten livsarvinger. Etterslekt derfor bare etter Ole Guldbrandsen, 1718-1790, g. 1766 m. Mari Jonasdatter, bruker nedre Rustad, 4 barn, alle gift. Eldste sønn, Guldbrand Olsen, g.m. Anne Nilsdatter, overtok garden. Eldste datter, Kari Olsdatter, g.m. Paul Olsen, var jordmor. De bodde på en plass under Nedre Rustad, hadde 12 barn og sikkert stor etterslekt; ihvertfall har jeg flere ganger kommet bort i familien gjennom slektsforespørsler.

10.3. Amund Toresen, f. ca. 1656, skifte Serstad 1710, g.m. Marte Hansdatter. Ingen barn.

10.4. Marte Toresdatter, f. ca. 1658, begr. Rise 1741 g.m. Peder Nilsen, skifte 1731, bruker Igelsrud

Barn:

10.4.1. Hans, begr. Igelsrud med skifte 1734, g.m. Marte Kristoffersdatter, 3 barn.

10.4.2. Ingeborg, f. ca. 1687, begr. 1717, g. 1713 m. Peder Danielsen Evenrud, 1 barn.

10.4.3. Berte, f. ca. 1692, begr. 1722, g. 1712 m. Ole Danielsen Evenrud, 6 barn

10.4.4. Margrete, g. 1724 m. Jonas Pedersen Rise, bruker Igelsrud, 5 barn.

10.4.5. Mari, f. ca. 1691 (egentlig senere), begr. 1769, g. 1717 m. Hans Pedersen Rise, bruker Rise, 10 barn.

10.4.6. Ole, døpt 1696, begr. 1696

10.4.7. Ole, døpt 1700, begr. 1700

10.5. Lars Toresen, f. ca. 1660, bosatt Gjestvang, Nes, Hedmark, i 1710-12. Ikke foretatt videre undersøkelser.

#### 10.6. Mari Toresdatter

g.m. Nils Torstensen, bruker Røise.

Mange barn, men bare datteren Mari vokste opp og var livsarving etter Nils, g.m. Ole Frantsen, Balleshol, Nes, Hedmark.

#### Tore A(mundsen) Nedre Rustads forfedre

Når det gjelder Tore Rustad, brukeren på Nedre Rustad i første halvdel av 1600-tallet, så viser det bevarte seglet hans fra 1625 (Akershus lensregnskaper) initialene TA. Det betyr at farsnavnet begynner på bokstaven A. Siden en av de eldste sønnene het Amund, Guro Toresdatter hjemme på odelsgården hadde en sønn Amund, og også Ingeborg Toresdatter Dyste/Gran hadde en sønn Amund, er det svært sannsynlig at han het Tore Amundsen.

Ved siden av å eie 1 1/2 skippund i Nedre Rustad, eide Tore 3/4 skippund i Gran med bygsel og 1 hud (= 1/2 skippund) i Alstad øvre. Dette viser en sosial plassering i toppen av bondeskiktet, blant dem som eide sin egen gard og i tillegg eide parter i andre gardar.

Guro Toresdatter fortalte som vi så at Tore Rustads farfar ga bort Dorslotangen. Dette var dermed gave til Toten prestebord. Etter loven skulle det ikke gis jord til kirken etter reformasjonen, så Dorslotangen bør være gitt bort før 1536. For at han kunne gi bort jord, er det en forutsetning at også denne farfaren eide Nedre Rustad.

Han må være den Tore Rustad som vi møter i 1550- og 1560-åra. Siden vi vet han hadde voksen sønn i 1557, har han vært myndig og kunnet gi bort jord før reformasjonen. Tore Rustad er lagrettemann 30. oktober 1552 (DN X, nr. 740), og han er nevnt i et dokument datert 3. februar 1564 (DN XXI, nr. 1112).

Men da jeg kikket på Toten-segl i Riksarkivet, la jeg merke til at seglet til Tore Rustad i 1564 var nøyaktig det samme som det til Tore Alstad under et dokument datert 25.

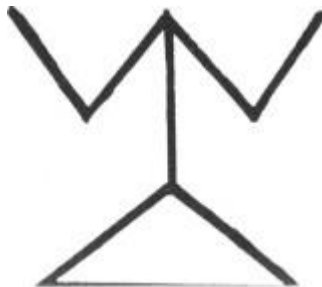
februar 1549 (DN XXI, nr. 931). Riktignok er Tore Alstad også nevnt 3. mai 1553 (DN XXI, nr. 988). Men dette er nødt til å være samme mann, og sønnesønnen Tore Rustad eide jo også jord i Alstad, så han flyttet antagelig fra Alstad østre til Rustad nedre rundt 1552-53 og kaltes "Alstad" også en stund etter flyttingen.

Lensregnskapene for 1557/58 og 1560/61 viser at Tore bodde på Nedre Rustad, mens en Mikkel var bruker av den aktuelle Alstad-garden - Alstad øvre. I 1553 kjøpte Toten-presten Torbjørn Olavsens 1 hud i Undeslaus (DN III, nr. 1172). På skjøtet er det påført som et senere tillegg at han senere byttet eiendommen mot 1 hud i Alstad med Mikkel Toresen. Det skulle dermed være klart at Mikkel var sønn av Tore Alstad/Rustad. Kanskje flyttet Tore til Rustad da sønnen Mikkel tok over Alstad.

Nå er 1 hud bondegods i Alstad øvre den eneste bondeeiendommen i Alstad-gardene tidlig på 1600-tallet. Den ene huden i Alstad øvre som ble byttet bort, er da helst innløst igjen av slekta senere, siden Tore A(mundsen) Rustad eide parten. For odelsgods var det gjenløsningsrett for slekta i 60 år ifølge loven før 1604, senere 30 år.

Det er litt påfallende at brukeren på Undeslaus utover 1600-tallet heter Mikkel. Sønnen Endre Mikkelsen, f. ca. 1634, tok over mot slutten av 1650-åra. Mikkel Toresen Alstad må ei tid ha eid eiendommen på 1 hud, som var halve totalskylda - eller rettere ett av de to senere bebodde Undeslaus-gardene. Derfor er det en rimelig gjetning at Mikkel Undeslaus i første halvdel av 1600-tallet var et barnebarn av Mikkel Toresen Alstad.

Men tilbake til Tore Alstad/Rustad. Seglet er tydelig nok og viser følgende bumerke:



Omskriften er mest interessant. Jeg fikk Sandåker i Riksarkivet, nå på Norsk Historisk Kildeskrift-Institutt, til også å lese den. Det står:

TORE . LLIO . DOLLS

Det er snakk om et ganske sjeldent navn som farsnavn, Ljodolf eller Ljodulv, altså Tore Ljodolfsson Øvre Alstad/Nedre Rustad.

### Navnet Ljodolf i Norge

Det er sjølsagt bare en mindre del av befolkningen fra tida før ca. 1570 en finner navngitt i de bevarte skriftlige kildene. Den beste kilden er skattemanntall, og for Oppland såvel som for resten av Øst-Norge er det gjengjerdsmanntallet fra 1528 som gir god oversikt over gardbrukerne. Det sier derfor ganske mye at det bare eksisterer én bruker som heter Ljodolf i 1528-listene, nemlig "Ljødulf Tvet" i Tegneby sogn på Orust i Båhuslen. Her må vi imidlertid ta det forbehold at en del navn er tildels sterkt feilskrevet. Det kommer av at de bevarte skattelistene er en avskrift som er foretatt i sentraladministrasjonen, og antagelig bygde de innsendte lokale listene på skriftlige forelegg igjen.

En skal videre være oppmerksom på at navnet Ljodolf eller Ljodulv, sammensatt av "folk" og "ulv", og Ljotolf eller Ljotulv, sammensatt av "stygg" og "ulv", er to forskjellige mansnavn, der formene etterhvert tildels kan ha glidd over i hverandre.

Men 1528-listene er ihvertfall et godt indisium på at Ljodolf-navnet var et temmelig sjeldent mansnavn. Vi skal derfor se nærmere på hele forekomsten i middelalder en. En nyttig bok for slike undersøkelser (utenom registrene til verk som Diplomatarium Norvegicum) er: E. H. Lind: Norsk-Isländska dopnamn.

Som 1528-manntallet antyder forekommer navnet i en viss utstrekning i Båhuslen, som da var norsk. Vi har en Anund Ljodolfsson med sønnesønn Ljodolf i Uklum, nevnt i biskop Eysteins jordebok fra slutten av 1300-tallet. Ljodolf Toresson er nevnt i Båhuslen i 1360 - kanskje identisk med "sønnesønnen Ljodolf" ovenfor. I Eysteins

jordebok navngis en mengde personer som hadde gitt bestemte eiendommer til kirkelige institusjoner, og disse gavene kan være gitt lenge før redigering en av jordeboka. Så har vi Omund Ljodolfsson på Orust i 1422. Til slutt har vi altså den ovenfor nevnte Ljodolf på garden Tvet på Orust i 1528.

Innen nåværende Norge har vi en Ljodolf i Gamlastad i Bergen i 1316, som "synes at vara tysk" ifølge Lind.

På Sørlandet har vi en Berulf Ljodolfsson på Bjelland i Mandalsområdet i 1430.

I Bamble i Telemark, nede ved Oslofjorden, har vi en Asulf Ljodolfsson i 1444 og 1445.

Til slutt har vi Vestfold. Der finner vi Asmund Ljodolfsson som nevnes som rådmann i Tønsberg i 1376 og 1379. Den Asmund Ljodolfsson som opptrer som lagrettemann i Follo i 1370 er helst samme mann. Rådmennene kom gjerne fra lavadelsskiktet, og disse jordegodseiende slektene hadde interesser og slektsforbindelser over store avstander. Det er derfor temmelig sikkert samme Asmund Ljodolfsson som var gift med Ragndid Geirlaugsdatter og nevnes i forbindelse med eiendom i Kjølset i Nord-Odal i 1369. Ragndid var datter av Geirlaus Tordsson, som foruten Ragndid hadde barna Tord og Torleiv. Geirlaus hadde blant annet arvet eiendom i Lundberg i Nes på Romerike etter morfaren Arne Kamp (se: Birger Kirkeby: Geirlaugætta, i Nes, Romerike, bygdeboka bind VI, side 318-21).

Rolf Ljodolfsson i Tønsberg i 1363 må vi anta var en bror til Asmund Ljodolfsson.

Til slutt har vi Tarald Ljodolfsson, lagrettemann i Borre i Vestfold i 1503.

Forekomsten av personer som het Ljodolf er altså heller sparsommelig i Norge i middelalderen. Navnet synes å ha hatt en utbredning vesentlig knyttet til kystområdet langs Oslofjorden og videre sørover. Mer presist gjelder det først og fremst Båhuslen og Vestfold. Interessant

er det å legge merke til at vi registrerer nettopp navnet Ljodolf Toresson i Båhuslen i 1360. Videre hadde Asmund Ljodolfsson i 1360-70-åra ei kone fra ei jordegodseiene slekt på Øvre Romerike med en bror som het Tord, sikkert oppkalt etter farfaren Tord. Her kan lett både Ljodolf-navnet og Tord (Tore)-navnet ha fortsatt i slekta.

Tore Ljodolfsson på Nedre Rustad kan ha vært 4. ledd etter personer som var voksne i annen halvdel av 1300-tallet. Om han var etterkommer av noen av de nevnte personene er bare en mulighet. Men det sjeldne navnet og den geografisk begrensede utbredelsen styrker muligheten for at vi har vært innom forfedre eller ihvertfall slekta.

### Tore Ljodolfsson og Nedre Rustad

Tore Ljodolfsson Øvre Alstad/Nedre Rustad var altså på grunn av farsnavnet rimeligvis innflytter. Eiendommene i Nedre Rustad og Øvre Alstad, kanskje også i Gran som sønnesønnen eide, hadde han muligens giftet seg til. I det nevnte dokumentet fra 1564 avstår Tore med sine sønners` samtykke alle odelskrav i Tandsæter på Kjølvegen som Mester Torbjørn Olavsson hadde kjøpt av rådmann Gulbrand Jonsen i Oslo. Fra den bevarte registraturen over Torbjørn Torbjørnsens eiendomsbrev fra 1618 vet vi at Mester Torbjørns kjøp av Tandsæter skjedde i 1554 (DN XXI, nr. 1013).

Registraturen nevner ingen eldre brev angående Tandsæter enn kjøpsbrevet i 1554. For andre eiendommers vedkommende kunne Torbjørn ha adkomstbrev tilbake til 1300-tallet. Eiendomsbrev fulgte eiendommen. Det er derfor helst slik at rådmann Gulbrand Olsen eller hans kone hadde arvet Tandsæter, og slekta på Nedre Rustad var nærmest til å gjenløse garden på odel. Hvordan slektsforbindelsen har vært, vet jeg ikke, men jeg kan ikke skjønne annet enn det sannsynligvis eksisterte et relativt nært slektskapsforhold mellom to av de fire personene: Gudbrand Jonsen og kone, og Tord Ljodolfsson og kone.

Tore hadde altså flere voksne sønner i 1564. Mikkell Toresen Alstad var en av dem. Videre hadde han en sønn på Rustad



som var far til Tore A. Rustad, som vi har antatt het Amund Toresen. Ytterligere barn kjenner vi ikke, men det kan det jo ha vært.

Alf Gyland peker i sitt spørsmål nr. 60 på at brukeren på en Gran-gard i 1528 og 1557 het Amund (står egentlig "Anund" i 1557) - og at ei Ingeborg satt som enke på en av Gran-gardene i 1560. Det var tre Gran-garder helt fra 1528. I 1577/78-jordeboka ser vi at Lille Gran var halvgard, Nedre og Øvre Gran fullgarder. I 1528 het de tre brukerne Amund, Guttorm og Kolbjørn, i 1560/61 Ingeborg, Torkild og Kolbjørn. Kolbjørn er ikke noe vanlig navn, og må være samme person i begge tilfelle. Begge fullgardene var eid av bønder på 1600-tallet. Den ene var altså Mikkel Toresen fra Rustad bruker på, og den andre Torkild Pedersen, f. ca. 1596-1605. Torkild må antas å være barnebarn av Torkild Gran i 1560/61. Det virker derfor ikke urimelig at den garden Rustad-slekta eide, var den garden Amund var bruker på 1528-57, og videre at enka etter han var Ingeborg nevnt i 1560/61.

Men Tore Ljodolfsson har neppe vært mye yngre enn Amund Gran, kanskje noen år. Det er derfor lite trolig at han var svingersønnen hans. Senere Amund'er i slekta må som nevnt ha arvet navnet fra Tores sønn, en Amund Toresen Rustad, som i sin tur neppe arvet det fra Amund Gran (hvis han er den samme i 1557 som i 1528). Det er mange usikkerhetsmomenter her, men navn og eierforhold knyttet til Gran antyder ihvertfall en mulig slektsforbindelse her.

Tore ga som nevnt bort jord til kirken, og dette bør derfor ha skjedd før reformasjonen. I 1528 finner vi ingen Tore på Alstad. Brukerne der het Erik og Anfinn. Videre finner vi bare bruker på én Rustad-gard, også en Erik. Men at Tore ble bruker mellom 1528 og 1536 er forsåvidt kronologisk rimelig.

Gjengjerdsmanntallet 1528 og antall Rustad-garder er et interessant problem. I 1557/58 var det to Rustad-garder og begge var fullgarder. Sigurd het brukeren av den andre. I 1577/78 er det så blitt tre Rustad-garder, og der Sigurds fullgard i 1557/58 nå var blitt delt i to halvgarder. Dette var bare en gjenoprettelse av forholdene i middelalderen, før

svartedauen. Et dokument fra 1442 omtaler både "medall" Rustad og "nestæ" Rustad, begge bebodd, og det impliserer også eksistensen av et øyvre Rustad, som nok lå øde.

Men i 1528 er det altså bare én Rustad-gard i skattemanntallet, enda vi vet at det var to bebodde Rustad-garder både under det bunnivået som eksisterte i bosetningen midt på 1400-tallet og senere midt på 1500-tallet. Det ble altså ikke betalt skatt for en bebodd Rustad-gard. Hvem hadde så skattefrihet i 1528 på Toten som kan ha bodd på Rustad?

I hver bygd slapp bondelensmannen skatt. Han ble gjerne oppført, men uten innbetalt beløp. Dette finner vi ikke på Toten. Bondelensmannen må ha bodd på en sentral gard på Toten som mangler i 1528-manntallet. Året etter, i 1529, vet vi at lensmannen på Toten het Hågen (Mogens Gyldenstjernes lensregnskap). Jeg vil altså holde det for rimelig at Nedre Rustad var lensmannsgard i 1528 og dermed har falt ut av manntallet som skattefri. Lensmennene var ingen hvem som helst innen bondestanden, og slekta på sjøleiergarden Nedre Rustad, som også eide annet jordegods på Toten, skulle stå sentralt. Lensmannen her het i så fall Hågen.

Det nevnte dokumentet fra 1442 gjaldt veien som gikk fra husa på Gudderud og mellom Nedre og Mellom Rustad til Rustadmarka. Her vitner blant annet Håkon Øysteinsson at "hans far som eide Nedre Rustad holdt vedlike den ene siden av vegen og jeg etter ham i vår." Dette gir oss da beskjed om at en Øystein eide og drev Nedre Rustad inntil sønnen Håkon Øysteinsson tok over i 1442.

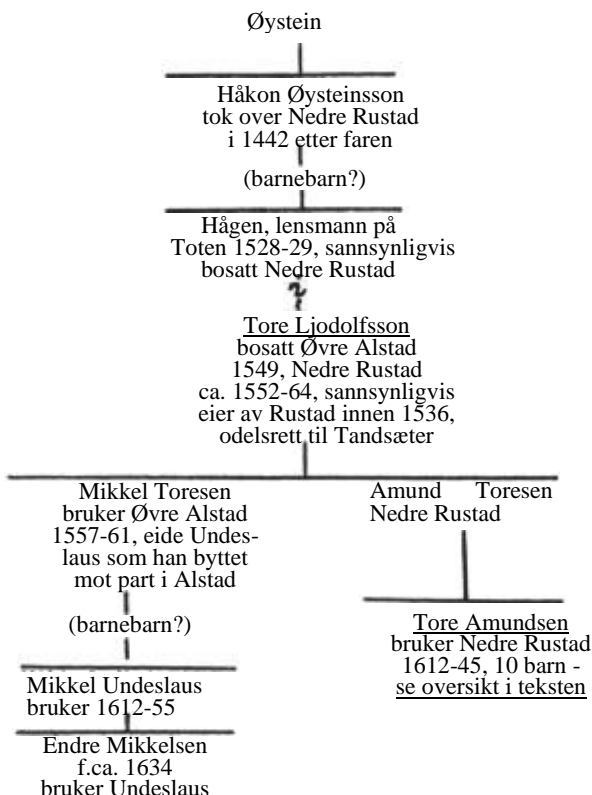
Bruker- og eierforholdene i 1442 gjør at hypotesen omkring en bondelensmann Hågen på garden ca. 1528-29 blir mer sannsynlig. Han vil da nemlig kunne være barnebarn av Håkon (Hågen) Øysteinsson, som var ung i 1442, og oppkalt etter ham etter vanlig navneskikk.

Konklusjonen må bli at vi har et sikkert utgangspunkt i en Øystein med en sønn Håkon Øysteinsson som tok over Nedre Rustad i 1442, og disse var også eiere. Videre kan jeg ikke skjønne annet enn at bondelensmannen Hågen i 1529, som mangler i 1528-manntallet på grunn av skattefrihet, har

bodd på en Rustad-gard. Hvis dette er korrekt, er han videre enten svigerfar til Tore Ljodolfsson eller at Tore ihvertfall er inngiftet i slekta og blitt eier av garden etter 1529, men på grunn av gaven til prestebordet helst før reformasjonen.

På grunn av et sterkt vern i odelslovgivningen gikk ikke odelsgardene så lett ut av slekta. Før 1604 var grensa for gjeløsning av eventuelt solgt eller beslaglagt odelsgods 60 år. Odelspretendenter kunne videre lyse pengemangel på tinget, og dette kunne prinsipielt gjentas hvert 10. år i det uendelige. Det er derfor ikke sannsynlig at Tore Ljodolfsson og kona representerte et fullstendig slektsbrudd på Nedre Rustad.

## SLEKTSOVERSIKT NEDRE RUSTAD



# Fra Land:

Av Hans Skude, Ringelia.

## 1. Thor(-e) Olsen Ske

Som begravet i Land 1708 finner vi THOR SKE, 82 år, altså født omkring 1626. Hans eldste sønn PER SKE ble begravet 1720, 56 år gammel, og er da født omkring 1664. Men i manntallet 1666 finner vi ingen av dem oppført under Ske, hverken blant oppsittere eller husmenn. Derimot finner vi i manntallet under Nordre Lomsdalen husmannen THORE OLSEN, 37 år (f. omkring 1629) samt hans sønn PEDER THORESEN, 1 1/2 år (f. omkring 1664). Det ligger nær å tro at de begravede Thor Ske og Per Ske er identiske med husmannen Thore Olsen og hans sønn Peder Thoresen i Nordre Lomsdalen. For sønnen stemmer fødselsårene bra, men for faren er det en forskjell på 3 år.

Thor(-e) Olsen Ske var gift med Birgitte Lomsdalen, datter av Ole Knudsen i Nordre Lomsdalen. Siden så mange kan regne dette paret blant sine aner, vil jeg spørre om noen vet hvorfra Thore Olsen kom.

## 2. Nordre Halmrast

Gården Nordre Halmrast og brukerne der er omtalt i Boka om Land bind III side 316-329, uten at vi finner noen sammenhengende slektsrekke. Men i boka Slektene Sveen og Faafeng synes det som man har funnet en ubrutt slektsrekke helt tilbake til tiden før Svartedauen. Forøvrig stemmer det som er skrevet om slekten i disse to bøkene dårlig overens.

Ellers kan nevnes at i Norsk Slektshistorisk Tidsskrift bind XXII side 222-226 setter Gunvald Kvarstein fram en interessant teori, nemlig at en mann fra Vest-Agder, Bjørn Olufsen Gangsaa-Fuglestveit omkring 1600 skal være kommet til Søndre Halmrast, samt at en av hans etterkommere, Bjørn Gulbrandsen er kommet inn i slekten på Nordre Halmrast.

Svært mange kan idag finne en eller flere av sine aner på Nordre Halmrast, og skulle det være noen som vet mere om denne slekten, ville det være hyggelig at de gjorde oss andre delaktige i sin viten.

Anne Lise Svendsen og Henry Hoel  
beskuer funnet  
av gamle dokumenter på  
Gjøvik gård.



## Kulturhistoriske kjempefunn i Gjøvik

Av Bjørn V. Kløvstad

Vaktmester Henry Hoel i Gjøvik kommune gjorde tidligere i høst en gjenopptagelse av en del gamle dokumenter man til nå har regnet som tapt. Gjenopptagelsen ble tidlig karakterisert som et kulturhistorisk kjempefunn. Spesielt for Gjøvik by og museumsarkivene på Eiktunet vil funnet av tusenvis av dokumenter fra noe man trodde var gått tapt bety mye.

Men også nasjonalt kan disse håndskrevne dokumentene fra 17- og 1800-tallet bety at man langt på vei kan fylle et tomrom i norsk glassverkhistorie. Hoel fant dokumentene i en gammel koffert i hovedbygningen på Gjøvik Gård.

Lissie Norland er arkivar for museet på Eiktunet. Hun har tidligere fått tillatelse av styret i Gjøvik Gård til å registrere og arkivere alle skriftlige dokumenter på stedet. Vaktmester Henry Hoel, som også er medlem i Vestoppland Slektshistorielag, visste at Eiktunet savnet disse dokumentene og derfor var han klar over betydningen av dem. Og han leverte dem på Eiktunet straks han hadde funnet dem på Gjøvik Gård. Noe av det som vakte hans nysgjerrighet var en priskatalog for glassvarer fra 1790-tallet.

Nøyere undersøkelser avdekket kassevis med gamle dokumenter fra en historisk tid man trodde man aldri helt ville komme til bunns i. Alt var oppbevart i pappesker, kasser og mindre esker. Papirene var i forbausende god stand. I noen av eskene var det blitt litt rått, og enkelte av papirene var lettere angrepet av mugg. Men det aller meste av materialet var i fullt leselig stand. Lissie Norland har med seg bestyrer Anne Lise Svendsen på Eiktunet i arbeidet med å gjennomgå alt materialet. Ennå har man ikke rukket å få noen skikkelig oversikt over betydningen og omfanget av Hoels funn.

- Den verste, men samtidig den morsomste jobben står igjen. Å lese gjennom og systematisere alt dette vil ta lang tid. Men det er så fascinerende at jeg nesten ikke kan få sagt det, forteller en tydelig oppskjørtet Lissie Norland.

Svendsen nøler ikke med å karakterisere funnet som uvurderlig. - Her har vi funnet igjen en del av norsk glassverkshistorie, en del man helt til nå har trodd var gått tapt i branner eller blitt kastet. Det er rett og slett fantastisk sier en like glad museumsbestyrer.

De eldste dokumentene skriver seg fra midten av 1700-tallet. I mengden av alt materialet har de to allerede rukket å finne lønningslister, prislister, produksjons- og produktbeskrivelser fra oppstartingen av Statens Glassværker-Norsk Kompagni og glassverksindustrien på Gjøvik.

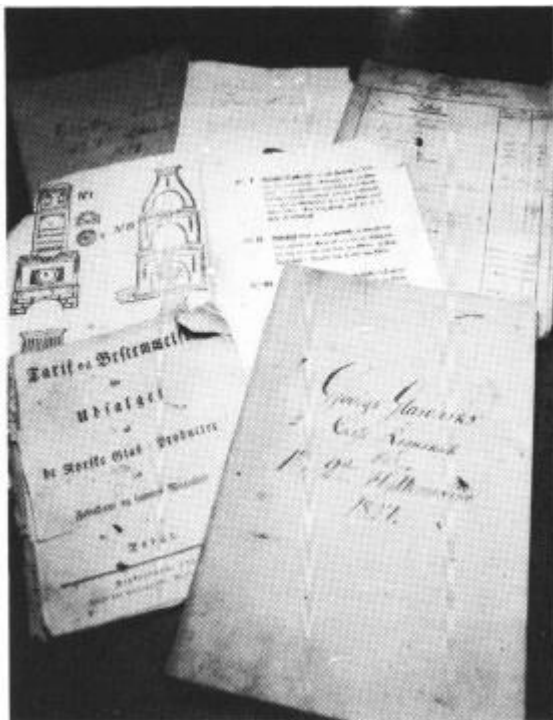
- Hvordan kunne dokumenter om alle de norske glassverkene havne på Gjøvik?

- Historien er like enkel som den er lang. Caspar Kaufeldt ble forvalter av Biri Glassværk i 1794. I 1805 kjøpte han nedre Gjøvik Gård og startet Gjøvik Glassværk i 1807. I 1808 ble Kauffeldt forpakter og administrator i Statens Glassværks mange bedrifter. Denne stillingen hadde han helt til 1824. Det samme året solgte staten sine glassværk, og Kauffeldt ble medeier i Biri og Hurdal Glassværker. Som man skjønner

så var denne mannen i en nøkkelposisjon innen de norsk glassverkene. Som administrator, med hovedsete på Gjøvik fikk han all korrespondanse, og han hadde trolig også mye av regnskapene, forteller Lissie Norland.

- Dette betyr utrolig mye for kartleggingen av Gjøvik bys historie. Glassverkene ble riktignok nedlagt før Gjøvik fikk status som by. Dokumentene vil forhåpentlig vise oss noe vi hittil bare har antatt, nemlig at det var betydelig samfunns- og industriell aktivitet i byen før 1860. Mye av dette er riktignok slått fast av andre lokalhistorikere tidligere, men nå kan vi få klarlagt hvor stort omfang dette hadde, sier Svendsen: og hun fortsetter, Caspar Kauffeldt var en av de som jobbet hardest for at Gjøvik skulle få by-status. Dokumentene vil antagelig vise oss at hans virksomhet var opp-takten til bydannelsen i Gjøvik, mener hun.

Noen av de dokumentene som ble funnet og som vil være av stor interesse med hensyn til Gjøvik bys historie.



1807. Den 20<sup>de</sup> Octobr. Lønningsliste over alle de som har været med til at bygge Gjøvik Glassverk.  
 den 20<sup>de</sup> Octobr. følgende.

Hans Sæller og hans hælper med 15 Skjops 1/2 g.	4	1/12
Hans Lille broen . . . . . 8 — 24/	2	—
Poul Lille broen . . . . . 6 — 20/	1	1
Ole — do . . . . . 1 — 24/	—	1
Ole broen . . . . . 6 —	1	2
Lars Sivingsen . . . . . 5 —	1	1
Michael Sørensen . . . . . 5 —	1	1
Søren Høirud . . . . . 4 —	1	—
Lars Røye . . . . . 1/2 — 20/	—	1/6
Christian Bergsien . . . . . 2 — 20/	—	1/16
Johannes Njøgaard . . . . . 2 — 24/	2	—
Harald Kallorud . . . . . 1 —	1	—
Harald broen . . . . . 3 —	3	—
Simon Fløimstad . . . . . 2 —	2	—
Johannes Halden . . . . . 6 — 24/	3	—
Ole Digterud . . . . . 1 — 24/	1	—
Anders do . . . . . 1 — 16/	—	1/16
Ole Olsen do . . . . . 1 — 24/	—	1/12
Hans Skarabrudsen . . . . . 3 — 24/	3	—
Ole broen . . . . . 1 —	1	—
Christian Bergsien . . . . . 3 — 20/	2	2
Lars Sivingsen . . . . . 6 — 24/	1	2
Nils Wigen . . . . . 3 —	3	—
Michael Sørensen . . . . . 5 —	1	1
Harald Kallorud . . . . . 6 —	1	2
Simon Fløimstad . . . . . 6 —	1	2
Johannes Njøgaard . . . . . 3 —	3	—
Poul do . . . . . 3 —	3	—
Ole broen . . . . . 3 —	3	—
Harald broen . . . . . 5 —	1	1

Lønningsliste fra den tid en tok til å bygge Gjøvik Glassverk.





Gjøvik gård fotografert av Hilda Julin ca. 1870-80.

© Vestoppland slektshistorielags tidsskrift 1985-4

# Series Pastorum Hofuiensis IV

Av Otto Adolf Fosmo

I motsetning til det som var forholdet med hans forgjenger i kallet som sokneprest på Hoff, er det ikke stort kildene opplyser om Sira Gunnar Brynjulfssønn, den siste av de "umalte" sokneprester i Hoff kirke. Det vi får vite om ham går på det han foretok seg i sitt forrige kall - som sokneprest i Fåberg. Når han kom derfra til Toten foreligger det ingen opplysninger om, og den eneste gangen vi hører om ham på Toten er den 24. april 1399 (DN I nr. 569)

Han er da tilstede i klokkerstua på Hoffsvangen da kongens ombudsmann på Toten, Thorstein Skjoldulfssønn (på Kobberstad) avhører 2 vitner som var tilstede for 9 år siden da Pål Thordssønn ga sin sønn Ogmund Pålssønn 2 1/2 hefsældebol i Midtgarden Jerstad. Sira Gunnar er blant med-beseglerne av brevet om vitnemålet.

Sira Gunnar synes å være en noe eldre mann da han kommer til Toten. Første gang han nevnes er i DN I nr. 421 (10. januar 1373). Han er da med og besegler et brev om salg av en gard i Ringsaker, kalles da "prestr á Faghaberghi". Nesten 10 år senere, 24. (eller kanskje 17.?) februar 1383 møter vi ham igjen i DN IX nr. 178. Denne gang gjelder det også bevitnelse av en gardhandel - men nå er han blitt korsbror i Hamar.

14. februar 1385 er han med og kunngjør (DN V nr. 333) at en mann ved navn Pål Tovessønn fra Gausdal utbetaler sin kones datter hennes morsarv. I DN I nr. 503 får vi vite at Sigurd Atlessønn 25. oktober 1386 har gitt ham 1 øresbol i nedre og 1 1/2 øresbol i øvre Skumsrud på Biri - men dette har han ikke lenge for alt 4. november samme år selger han alt han eier i Skumsrud til Toke Aslakssønn (DN I nr. 504).

I DN XIII nr. 40, datert 26. februar 1387, får vi vite at Sira Gunnar har hjulpet Ragnhild Kolsbeinsdatter med å få solgt hennes del av Skjeldkval i Lom for henne og at hun har gitt Sira Gunnar det hun fikk i betaling for dette - mot at han holdt hennes gravøl. Det har han også gjort. Thorkjell Gunnarssønn, prest i Gausdal og to andre menn bevitner at hennes slektninger samtykker i dette.

Året etter hører vi at Sira Gunnar har makeskiftet med Bergtor Ivarssønn 10 øresbol i nordre Hovin i Fåberg og 1/2 markebol i Klundrevoll i Ål mot 14 øresbol i Fakseberg i Fåberg (DN II nr. 510, 4. april 1388). Dette er ikke et privat jordskifte for den jorden som byttes bort var øremerket til bordhold for sokneprestene på Fåberg - samme klausul blir derfor lagt på jorden i Fakseberg som han bytter til seg. I DN III nr. 480, 28. juni samme år, stadfester biskop Sigurd i Hamar sammen med kapitelet ved Hamar domkirke dette jordskiftet.

Til slutt vil jeg få lov å nevne en liten kuriositet. Etter Sira Gunnars død, i siste halvdel av juni 1416 bevitner to lagrettemenn at Sira Gunnar både mens han var sokneprest i Fåberg og etter han kom til Toten eiet og brukte hele sitt liv ut teinelaget ovenfor Dalen sammen med Sigurd på Dal og aldri hadde de hørt at han hadde et vondt ord å si om Sira Gunnar (var det Mjøsaure eller var det Lågåsild de fisket??)

Med dette har jeg fortalt det jeg har kommet over om de 4 forjengerne til Sira Guttorm Ogmundssønn som Knud Sevaldssønn Bang kalte Guttorm Aslachssønn på maleriet. Mengden av opplysninger varierer, det er godt mulig at jeg ikke har fått tak i alt, men det er også mulig at det ikke er bevart like mye etter hver enkelt. Dertil kommer jo at både mennesker og tider skifter.

Hva de sokneprestene angår som kan ha vært på Hoff før ca. 1330 vet jeg enda ikke hva det kan lykkes å finne, vi får sjå! Derimot har jeg ikke nevnt noe om de andre prestene på Toten i denne tida - Balke, Fjeld, Moldstad osv. Dessuten var det mange vicariuser hos sokneprestene. Dette vil jeg få lov å komme tilbake til en gang senere.

### TOTENMAL OG ANNA MAL nr. 7

64 sider, kroner 25.-

i bokhandelen nå.

## *Vanskelige nøtter å knekke i slektsgransking*

Av Hans M. Næss

Prestene var ikke alltid like flinke til å gi opplysninger når de førte kirkebøker. Derfor kan det være svært vanskelig å finne riktige ahner.

Omkring 1800 er vielsesinnføringen ofte til liten hjelp i kirkeboka for Gran. Jeg kan nevne et eksempel: Under viede den 21. februar 1804 står Mickel Gulbrandsen Dvergsteneie viet til Anne Olsdatter Dvergsten. - Mickel var grei å finne, for han står i folketellinga for 1801 sammen med foreldre på en Dvergsten-husmannsplass, 21 år gammel og ugift. Men det er verre med Anne Olsdatter. Når det står bare Dvergsten, betyr det at hun bodde på sjølve garden, og der finner en også ei Anne Olsdatter 32 år gammel ugift i 1801 i folketellinga. Men hvor var hun fra? Hun var tjenestepike på Dvergsten. Men var det den Anne Olsdatter Mickel giftet seg med 4 år senere? Han var jo bare 21 år i 1801, mens denne Anne var 32. Kunne det tenkes at en annen Anne Olsdatter hadde tatt tjeneste på Dvergsten mellom 1801 og 1804? Ved å se i folketellinga for 1801, så finner en 13 andre Anne Olsdøtre fra Gran i gifteferdig alder, og de fleste fra husmannsplasser ikke så svært langt i fra Dvergsten.

En ting som støtter tanken på at det kan være Anne Olsdatter 32 år i 1801 på Dvergsten, er at de fikk bare 3 barn, Mari i 1804, Marte i 1808 og Ole i 1811. En yngre kjerring ville kanskje fått flere barn og tettere i mellom hvert barn.

Hvis vi så går ut fra at det var den som var på Dvergsten i 1801 så blir spørsmålet: Hvor kom hun fra? Årsangivelser i folketellinga for 1801 er ofte nokså unøyaktige. Ved å se i kirkeboka for åra 1768 til 1772, finner en 6 Anne Olsdøtre, og da er spørsmålet igjen, hva er mest sannsynlig å se etter her? Den ene skiller seg ut til fordel foran de andre. Hun er født senhøstes 1768, er født på en Dvergsten-husmannsplass, og mora heter Mari. Kanskje Mari født 1804 hette opp etter denne Mari Pedersdatter som var gift med en Ole Andersen Dvergsteneie i 1768. Disse to, Ole og Mari, er ikke oppført under Dvergsten i 1801. Både om de er døde eller har flyttet, så vil deres datter, hvis hun bor på Dvergsten som tjeneste-

pike, bare bli kalt Dvergsten. Stedsnavna i den tida ble nesten alltid bare brukt som en adresse, så i dette tilfelle er det bare et tegn på at Anne Olsdatter bor på Dvergsten. En ting til som kan peke i retning av at det er denne Anne, er at ved alle barnedåper, er alle fadderne fra andre Dvergsten-husmannsplasser.

### Rettinger

Det hender at det ikke blir helt rett det som en skriver i bladet. I det siste nummeret, altså nr. 3 1985 i artikkelen om Klæstadslekt side 53 er Kari Klæstad blitt gift med Lars Eriksen Engnæs, mens det skal være Lars Larsen Engnæs på Igelsrud. - I artikkelen om et gammelt brev side 19 i nummer 2 1984 må auga minst ha gått i kryss da det ble servert at en hette Paul Kalvskind. Det var broren Iver som kom til Kalvskind. - Paul kom til Øksne i Søndre Land og var gift med Marte Amundsdatter Tomt. - Ja, slik kan det gå når en ikke leser nøye nok gjennom det en har skrevet før en sender det til redaktøren.

Hilsen Hans M. Næss.

**ABONNER PÅ**

**Sadeland**

**det er billig det**

## Sammendrag av finnemantall fra 1686

Redigert av Odd Rognlien i forbindelse med foredrag i Vestoppland Slektshistorielag den 3. oktober 1985.

### LAND

Jakob Pedersen (Smedbøle) f. 1629, bruker av Horn fra 1675.

Svenskfødt kone, 4 barn, finsk tjenestegutt og jente.

Erik Mikkelsen bygslet halvdelen av Engelian i 1654, konen var norsk, 5 barn. - Oppsitteren i Engelian i 1666, Mads Mikkelsen, var rimeligvis broren.

Mikkel Mikkelsen. Bodde i Granum og "arbeidet for sin føde", kom fra Sverige, norsk kone, 3 barn.

Johannes Jensen (Bentsen?), husmann på Kvalby, født i Sverige, tjente 7 år som soldat, norsk kone, 3 barn.

Nils Jonson, født i Finnland 1636, husmann på Nordråk fra 1667, norsk kone, ingen barn.

Mads Mikkelsen, født i 1620, kom fra Sverige, norsk kone, 2 barn, bruker Fladlien, husmann under Nordråk.

Bertil Bentsen, bodde på plassen Gullerud under Lomsdalen, norsk kone, 4 barn. Bertil var rimeligvis sønn av: Bent Volla død før 1666, enken Anne oppført på Volla i 1666 med 3 sønner: Kasper (26 år), Bertil (22 år) og Ole (16 år) og muligens Matis.

Matis Matisen, født i Finnland, gammel bedaget mann, 7 år til sengs, har vært oppsitter på Gudmundsrud, svensk kone, 4 døtre.

Pål Kålboe født i 1624, husmann under Nerlaus, har en sønn Simen (20 år).

Henrik finne født 1646, husmann under Nerlaus, han har en sønn Mads Henriksen (9 år).

Nils Olsen født 1656, husmann under Ringstad.

Mikkel Mikkelsen født 1656, husmann under Bjørlien.

Mats Mikkelsen født 1647, bruker Flatlien, senere etterkommere kalte seg Nordråk.

Erik Halvorsen Ersrud født i 1624.

Endre Finne. Han var lagrettemann i 1688. (Er navn som Endrerud eller Endresveen etter ham?)

Mikkel Finne. Han omtales i tingboken for Torpa i 1692. Her har vi stedet Finnstuen.

Det er angitt kun ti rene finner (familiefedre) i Land i 1686.

## VARDAL

Ole Larsen født 1628, norsk kone, 6 barn, fra 1649 bygslet han en halvpart av Øvre Bjugstad.

Henrik Pedersen født 1628 i Sverige, kom til Norge i 1648, norsk kone, 3 barn. I 1666 står han oppført som oppsitter i Svartås. Auden Eng, som bruker en halvgard, klager på denne finne, som er ham til fortrengsel, i det han hugger ut skogen ulovlig.

Nils Pedersen, norsk kone, ingen barn, kom fra Sverige i 1645, bodde på Vesterås i 14 år, bygslet Gillerhaugen i 1683.

Johannes finne (Torbjørnsen?), født i 1628, tjenestegutt på Vårnes, soldat.

Mattis Mattisen, født på Heksum på Toten av foreldre Mattis Eskilsen og Marte Simensdatter. Han var bosatt på Kongelstad i 1712. Se: Artikkel av Svein Erik Ødegaard i Tidsskrift for Vestoppland Slekthistorielag nr. 2. 1985 side 43.

Steffen Pedersen og Jakob Pedersen. Disse to finnene ble stevnet til tinget den 23. august 1666 fordi de hadde hugget bråter i skogene til Stikkestad og Myre, de ble dømt til å "forføie seg fra stedet".

Nevnte to finner er rimeligvis av samme slekt som oppsitterne i Villåsen og Svartåsen. Antall finner i 1686 12 personer foruten 8 norske koner.

## TOTEN

Pål Finne, han kom fra Sverige til Skrukkli i 1673, finsk kone og 4 barn. Den 14. april bygslet han plassen Svartungen.

Peder Jakobsen, født 1614, norsk kone, bodde i Villåsen. Lars Johansen født i 1636 i Finnland, hadde bodd her i landet i 25 år, hadde tjent 12 år som soldat, norsk kone og 4 barn, han bygget hus ved Kjølveien.

Jakob Bruen, født i Finnland ca. 1600, 1. kone finsk, 1 sønn og 2 døtre. 2. kone norsk, 2 døtre. Bygslet rydningsplassen Sønsteby 7. mars i 1663. Svein-Erik Ødegaard har

nøye beskrevet denne slekt i Tidsskriftet vårt nr. 1 1985 s. 9. Sønnen, som hette Mikkel, var trolovet med søster til Kjersti Jensdatter, enke etter Erik Simensen Brattli. Mikkel hadde vært soldat i Hadelings kompani, og ernærte seg ved dagarbeide. Det fremgår ikke mer om ham.

Matis Olsen, født i 1626, kom som liten til Norge fra Sverige, hadde finsk kone og 3 barn. Han fikk bygslet Høverli i 1659. I 1666 fikk han bygsel på Høvern. Høverroa ble også kalt Finnroa.

Johannes Midtbø, Fiskerud. Han var enslig mann av nyere tid. Var av finsk avstamning og ble kalt fiskeren, var jeger, fisker og kunne trolle.

Lars Pedersen, født 1646, finsk kone og 6 barn. Han var født på Hegsum. I 1675 hadde han satt seg ned i Brennseter.

Lars Ridderseteren, født i Sverige i 1630-åra, finsk kone og 7 barn. Om Lars er født i Hurdal, Heksum (eller Eina?), vet jeg ikke sikkert.

Matis Jensen, født i Sverige, finsk kone og 5 barn. 31. mai 1662 bygslet han plassen Hersjølien. I 1680 bygslet han garden Holmstad.

Anders Johansen, han tjente på Drager i 1630-åra, leide Presteseter, i 1648 flyttet han til Onsum i Ringsaker.

Nils Finne, han ble rydningsmann i 1630-åra av Finnørste under Morterud.

Finnene på Sivesind, Heksum, Tonsås og Blili har Svein-Erik Ødegaard og Reidar Reinsvollsvæen beskrevet i tidsskriftet vårt. På Toten ble finner for første gang oppført i skattemanntallene, i 1650 er oppført følgende: Sigfrid Andersen, Mads Larsen, Mikkel Pedersen, Ole Bentsen og Henrik Gregersen. -På Toten er det oppgitt å være 52 finner i 1686, herav 8 med norske mødre.

## BRANDBU

Bertil Finne, født i Sverige 1630, gift 1. gang med finsk kone, 4 barn (1 sønn og 3 døtre), 2. gang gift med norsk kone, ingen barn. Bertil brukte husmannsplassen Einavoll.

Ole Andersen var født i Sverige av svensk far og finsk mor. Han hadde finsk kone og 8 barn. I 1675 ryddet han plassen Helgedalen. Ole var soldat under Gyldenløvefeiden.



Johannes (født på Blili) 1677, gift 1701 med Ole Andersens datter, og medbraker i Helgedalen, han var svak og led av "tarmløp".

Anders Andersen, født i Sverige ca. 1630, norsk kone og sønnen Pål. I 1669 bygslet han plassen Lysingen. Pål og Ole (sønn av Ole Andersen) ble i 1688 dømt for ulovlig elgjakt.

Jens Henriksen født i Sverige i 1620-åra, finsk kone og 7 barn. I 1662 bygslet han Amundrud. Han kom tidlig til landet og hadde 9 års tjeneste som norsk soldat.

Antallet finner i Brandbu i 1686 er oppgitt til 26, derav 8 endel svenskblandet og 1 halv norsk.

## GRAN

Anders Andersen, han hadde finsk kone og 4 barn, bygslet i 1667 plassen Langen (Finn-Langen), møtte ikke på tinget i 1686, han var ute og tigget.

Markus Knutsen, han hadde finsk kone og 3 barn og bodde i et husvære ved Langen siden 1671. Han møtte ikke på tinget i 1686, var reist til Sverige for å hente arv.

Henrik finne antagelig født ca. 1625, han hadde 3 sønner og 3 døtre. Bygslet i 1658 Høvren. Han møtte ikke på tinget i 1686. I 1667 var Henrik under tiltale for på egen hånd å bygsle bort rydningsland i allmenningen til to finner: Johan finne og Per Henriksen, Henrik, hans sønner og en del løse finner hadde "grovelig handlet med bråtehugst imot kongelig forbud". Ved dom i 1685 ble Henrik dømt til å rømme landet før jul, men han var i Høvren i 1686.

I 1686 hørte Skrukkli til Gran herred (til 1777). Jeg tar derfor med endel finner som bosatte seg der.

Tomas Skrukkelian (Persen) antagelig født i Finnland 1603 og hadde fire sønner og to døtre, bygslet Søgard'n i Skrukkli 1644.

Erik Tommesen født i Finnland, norsk kone som døde i 1672, 2 døtre, Marte og Kari, bygslet Nordgard'n Skrukkli i 1645.

Johannes Jensen, kom til Skrukklienseie fra Sverige i 1660, norsk kone og 4 barn, han var skomaker.

Sverkel Bentsen, brukte Røssåsen, født i 1643, bruker fra 1666-1669.

Anders Bentsen, brukte Røssumåsen (Skimten).

Bent Bentsen, brukte Røsåsen 1669-1720, var født 1643.

Det er oppgitt å være bare 18 finner i Gran i 1696. Antallet må være mer enn det dobbelte.

## LUNNER

Pål Finne var født i Finland 1616, finsk kone, 3 barn, hadde bodd i Norge siden 1656, brukte Tveiten.

Matis finne, født i Sverige 1626, finsk kone og 3 sønner, bygslet i 1665 Snellingen. Han var skrøpelig, fast sinnløs.

Matis finne, kom fra Sverige, finsk kone og 5 barn, han var oppsitter på Gagnumseteren.

Lars Pålsen født ca. 1614, finsk kone, like gammel, 1 sønn og 2 døtre, bygslet Jæringen. Sønnen Nils hadde finsk kone og 2 barn. Sigfrid, finne i Jæringen omtales i 1663 som utvist.

Per finne, født i Hakadal, finsk kone, 2 barn, foreldre og 2 søsken. Han bygslet Brattholt av eieren byfogden i Oslo 1682.

Anders født av finske foreldre på Hadeland, norsk kone og 5 barn, han er bruker av Skjerven rydningsplass.

Ole Larsen født i 1630, finsk kone og 5 barn, han kom hit til landet i 1640, Ole var husmann i Hansekleven.

Per Sigfridsen, 7 barn, kommet fra Sverige 1662, husmann på en slåttødegård i bygda.

Det var finner på følgende steder: Pål finne på Jonsrud, Ole Nilsen på Hovland, Matis finne på Solbjør.

Jon (Johan) Pedersen på Ryen. Johans gamle enke og sønnen Markus er registrert i Almlien i Hurdal i 1686. - Manntallet for Lunnere vedkommende angir 52 rene finner og 2 halvblods.

<b>OPPLANDS BILLIGSTE I TRYKKSAKER?</b>	<i>Ring og spør oss om tilbud.</i>
	<b>østlands-trykk</b>
	2850 LENA - TLF. 061 - 60 891

# ***EI TORPESLEKT***

Av Kari Nordal

PEDER KJELDEN er bruker av halvgarden Finni på Aust Torpa i 1661. Ved folketellinga i 1666 får vi opplyst at han er 31 år, og ingen sønner er nevnt.

Vi vet at denne Peder Kjeldsen var gift med Magdalena Knudsdatter fra helgarden Finni. De hadde barna: Ole, Hans, Nils og Magdalena. At veslejenten bar morens navn kan tyde på at moren døde ved fødselen, men dette er bare en antagelse. Disse barnas mormor het Marit Olufsdatter, og var fra Kjendsjord. I 1691 selger Hans og Nils Pedersønner sin morsarv, Kjendsjord, til Gunder Alfsen som "påbor" og driver garden.

Hans Pedersen gifter seg med enken på Åmot i Nord Torpa, Marit Rasmusdatter, og tar over garden der. De andre søsknene, Ole, Nils og Magdalena hører vi ikke mere til.

På slutten av 1690 årene kommer så en mann ved navn Nils Nilsen Frøisland inn i bildet. Han selger sin halvpart i garden Frøisland til sin elskelige broder, Erik, da han skal gifte seg med Kari, datter av leilendingen Peder på Finni, og ta over bøkseleien der. Nils Nilsen er født i 1663 av foreldrene Ingebor Endresdatter og Nils Olsen Frøisland.

Halvgarden Finni ligger høgt på en av "finnene" (ryggene) der den fruktbare solvendte lia dreier fra vestvendt og mot syd. Her ser vi gardstunet i siluett mot himmelen både fra vest og øst. Nyere forskning mener at det er dette som har gitt garden navnet.

Kari Pedersdatter er sannsynligvis ikke datter av Magdalena. I kirkeboken ser vi at Ragnhild (Finden) dør i 1729, 92 år gammel. Når vi ser hvilke navn Kari og Nils velger til sine barn, og vi vet noe om skikkene med "å kalle oppatt" nære slektninger, så må vi kunne tro at Ragnhild er Peder Kjeldsens annen kone. - Kari Pedersdatter og Nils Nilsens barn var:

1. Ingeborg f. 1701 ?, ble gift med Jonas Egidiussen Ausdal i Snertingdalen. Barn: Tore (Toril) f. 1724, Nils f. 1727, Amund f. 1730.

2. Ragnhild f. 1703 død 5. januar 1750 gift med Ole Anstensen.

3. Marthe f. 1705, se videre i teksten.
4. Anne f. 1706 død 1766, ugift.
5. Kari f. 1709 død 1743, sannsynligvis ugift.
6. Nils f. 1709, døde liten.

I 1742 får Nils Nilsen kjøpe bøksele på garden av de mektige Stockflethene. Og så får han sitte som odelsbonde på garden de siste årene til han dør i 1749, 86 år gammel. Det holdes skifte, og det blir Marthe og hennes mann, Haldor Olsen Gjerdalen, som tar over garden. De kjøper ut de andre søstrene, mens enken Kari Pedersdatter får beholde 4 skinn i garden til sitt underhold. Haldor Olsen Gjerdalens slekt er omtalt i min artikkel i forrige nummer (nr. 3/1985). Haldor og Marthe bosetter seg ikke på garden. De kjøper den til fordel for sin datter Berit.

Berit Haldorsdatter f. 1734, er bare 17 år da hun gifter seg med Amund Jonsen Vildberg fra Land. Han er født i 1718 av foreldrene Malene Gulliksdatter Vildberg og hennes 2den mann Jon Michelsen. De gifter seg i september 1751 og får skjøte på garden 22. desember samme år. Bestemor Kari Pedersdatter har fremdeles de 4 skinn og det står skrevet at Amund Jonsen skal sørge for hennes begravelse og at han da får beholde de 4 skinn. Berit og Amund får disse barna:

1. Kari f. 1752, gift med Ole Nilsen Skogen, senere kaller hans seg Finden. Det er disse to som fører slekten videre på garden, men det er en helt annen historie. Jeg nevner deres barn med deres "giftenavn": Marthe Finden, Berit Fossum, Anne Brateng, Snertingdal, Karen Lunden, Snertingdal. Olava Mathea Berg, Nordsinni, Agnethe Kolterud, Nordsinni, Nils døde 16 år gammel i 1810.

2. Jonas f. 1755, døde 4. juni 1778, 22 år gammel.

3. Nils f. 1756. Tok senere over garden etter sine foreldre og hadde den i 54 år. Han giftet seg med Anne Pedersdatter Opsahl f. 1758, da de begge var i 60 årsalderen. Det var noe merkelig at de ikke fant på å gifte seg før. De var naboer og hadde sikkert kjent hverandre fra barnsben av. Ekteskapet var selvfølgelig barnløst. Nils døde i 1843, 87 år gammel.

4. Marthe f. 1764. Hun ble gift med Nils Knudsen Skasberg, Biri, i 1784. Deres barn er: Knut f. 1785, Amund f. 1788, Ingeborg f. 1793 og Berthe f. 1798.

5. Halvor f. 1772 og død 13. januar 1778 knapt 5 år gammel.

Amund Jonsen dør 9. desember 1773, og så er Berit enke, 39 år gammel og med fem mindreårige barn. Og hva kunne en kvinne gjøre i en slik situasjon i de dagene? Umyndig var også kvinnene da. Det beste var å gifte seg igjen, så raskt som sørgeåret var omme. Ole Knudsen Kind f. 1747, er den nye ektemannen. Han kom fra nabogarden, i det hele en beleilig ordning. Berit og Ole får datteren:

Ingeborg f. 1775. Hun ble gift med Dagfinn Olsen, N. Hasli, Snertingdal, av foreldrene Ole Dagfinnsen Hasli og Ragnhild Ambjør. Barn: Berthe f. 1800, gift med Hans Kjendsjord. Tvillingene Ole Hasli og Johannes (Nedre Kalstad) f. 1807. Dagfinn falt i krigen 1808. Ingeborg gifter seg igjen med Nils Evensen Bratberg på Biri, og de får 6 sønner.

Berit Haldorsdatter dør 29. september 1807, 72 år gammel. Ole Knudsen dør 1. august 1831, 83 år gammel.



# ***Slekten på Hunn, gårdsnr. 67 i Vardal***

Av Per Braastad

Hunn er en av de eldste gårder i Vardal og er første gang nevnt i 1334. Det var kirke på gårdens grunn og sognet kaltes Hunn sogn og var annekst til Vardal prestegjeld. Hunn hadde en tid minst to oppsittere. Omkring 1700 eide sorenskriver Christian Sommerfelt både øvre og nedre Hunn. I 1729 solgte Sommerfelt Hunn til Ole Johansen Seierstad, Toten som 23/11 1735 solgte gården til Jacob Christophersen Dalborgen for 2280 daler. Gården bestod da av øvre og nedre Hunn, Kværnvolden og Bragernes sæter.

I. Jacob Christophersen var født på Mustad 1690, sønn av lensmann Christopher Jacobsen Mustad og Aase Jensdatter Koll og var gift med Kari Jørgensdatter Dalborgen 1693-1776. I Familien Thomle av E. A. Thomle er hun kalt Kari Mortensdatter. Jacob brukte først Dalborgen før han kjøpte Hunn. De hadde 5 barn:

1. Christopher 1714-1776.
2. Peder Øykaasen 1720-1763 g.m. Johanne Jonsdatter Øykkassen.
3. Ole var spillemann g.m. enken Anne Olsdatter Berg.
4. Hans By 1732-1788 g.m. Siri Jacobsdtr. By.
5. Anne 1719-1803 g.m. Lars Knudsen Eik 1719-1802.

II. Christopher Jacobsen Hunn var født på Dalborgen 1714 og overtok nedre Hunn 1746 og i 1762 resten av gården og døde der 24/8 1776. Han var gift i Land 9/10 1754 med Birgitte (Berthe) Iversdatter Thomle 1735-1774, datter av Iver Nilsen Broner på Thomle 1692-1772 og hans første kone Marit Syversdatter Thomle 1699-1738. De hadde 8 barn, men bare datteren Kari levde opp.

III. Kari Christophersdatter Hunn var født 1759 og døde 13/9 1849, 90 år gammel. Hun overtok Hunn 1776 og ble gift 1. 11/2 1777 med Jens Nilsen Huseby fra Stange 1755-24/6-1800 da han druknet i Mjøsa, sønn av Nils Jørgensen Huseby 1710-1800 og Eli Olsdatter Veen 1720-1773. Gift 2. 9/7 1801 med Nils Johannessen Kolberg 1766-7/8-1817, sønn av Johannes

Pedersen Ødegaarden på nedre Kolberg 1722-1802 og Kari Paulsdatter Kolberg 1731-1810. Gift 3. 16/2 1821 med Haaken Hansen Hallingstad fra Toten, født på Bjørnstad 1/10 1768 og død på Hunn 18/5 1841, sønn av Hans Tollefsen Bjørnstad 1734-1804 og Pernille Haagensdatter Smeby 1734-1805. (Haaken Hallingstad var gift 1. 14/2 1792 med enken Maria P. Majer som døde 1819). Kari Hunn hadde 5 barn, alle i første ekteskap.

1. Jacob 1778-1846.
2. Nils f. 1780 død 12/11 1863 på Hunn.
3. Eli
4. Ole f. 1785, sammen med Hans Skikkelstad anla han i 1832 en spikerfabrikk i Brusveen.
5. Christopher f. 1786 død 26/7 1861 på Hunn.

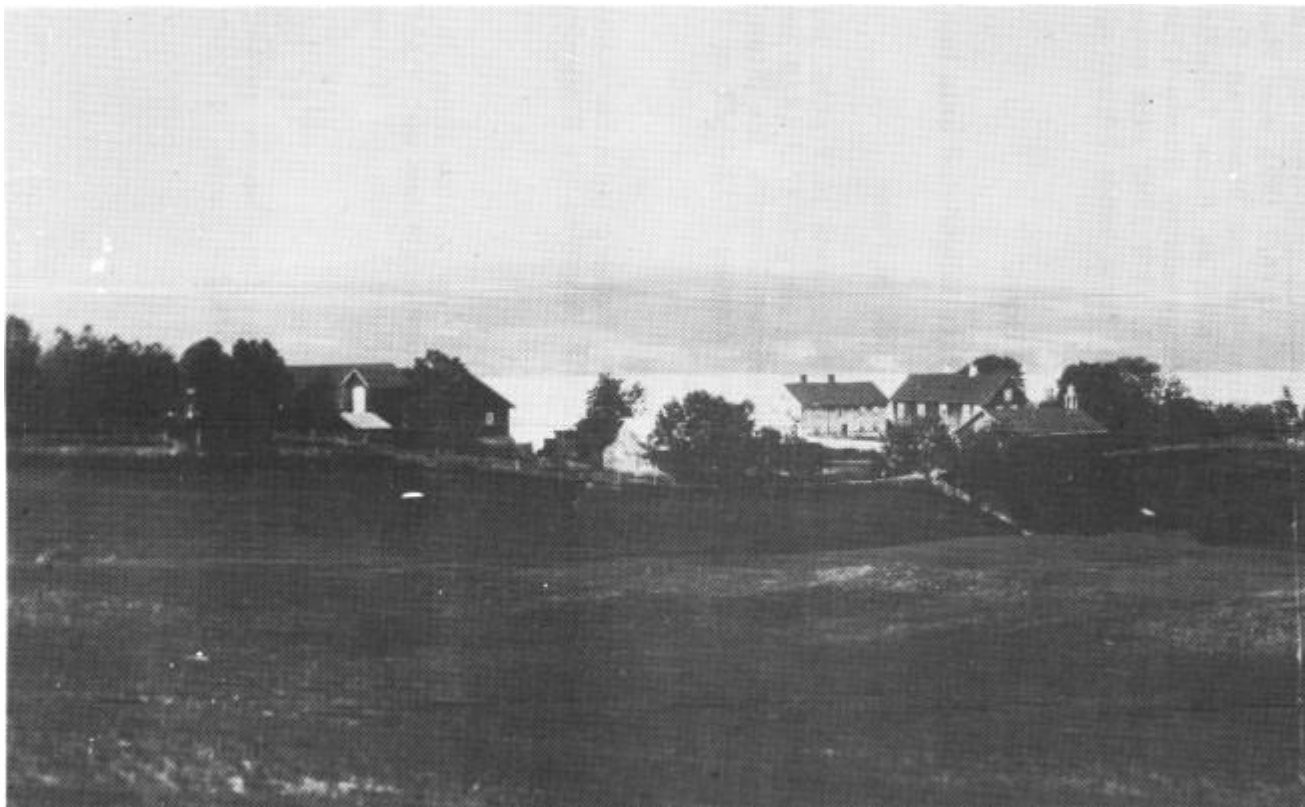
IV. Jacob Jensen Hunn var født 1778 og døde 14/3 1846. Han overtok Hunn 1808 etter stefaren og ble gift 17/7 1819 med sitt søskenbarn Sidsel Christensdatter Ringnes fra Stange 1799- datter av Christian Eriksen Ringnes 1752-1822 og Eli Nilsdatter Huseby 1761-1849. 3 barn:

1. Jens
2. Kari g.m. Johannes Pedersen Kolberg (som før hadde vært gift med Agnethe Andersdatter Skredshol fra Ringsaker 1821-1850.
3. Eli f. 1829.

V. Jens Jacobsen Hunn var født 1825 og overtok Hunn 1858 etter sin mor og ble den siste bruker av slekten som hadde gården. Han var ugift og solgte Hunn i 1880 til Holmen Brænderi.

#### Kilder:

Vardal bygdebok, Stange bygdebok, Familien Thomle, avskrift av skifter i Hamar Statsarkiv, kirkebok for Vardal og folketellingen av 1801.



Hunn gård fotografert ca. 1900 av Hilda Julin



## Litt om de eldste ættledd på Alm i Vestre Toten

Terchell (Torkjell) Alm betaler gjengjerd 1514 og 1528. Torckiil betaler ifølge Akershus lensregnskaper 1/2 daler skatt 1557-58, og 1560-61 betaler han ifølge samme kilde 1/2 daler i foring. Dette er kanskje én og samme Torkjell. Det kan dog ikke med sikkerhet avgjøres, dertil er kildene for knappe.

Den neste eier og bruker på Alm tør være den Halvard som er død 4. mai 1583, nevnt i missalet fra Vardal kirke, - sogneprest Niels Vegles opptegetninger. Vegle var sogneprest i Vardal 1574-1588 og gift med en datter av Totenpresten Karl Tordssønn Skonk. Nedenfor kommer utdrag fra missalet:

### Februar

4. døde Jacob Brun på Thodenn 79.

5. Anno domini 1579 døde her Jacob Brun på Thoden (anført i marginen) 79 filia Haulardi Alm obiit.

8. Anno domini 1578, den ... februar drog Adrian Barsker borger ij Oslo fra Jacob Brun druchen, och emellom Hoffuin och hans (!) druchnit...

### Mai

9. Ascensio Domini Nostri Jesu Christi Anno 83, quo die finita hic concione, in domino Haluardus in Alm decessit qui 4 Maij hora 6. infirmabatur, cuiuc anima Deus miereatur.

Den første setningen hvor Halvard Alm nevnes betyr vel: "Halvard Alms datter døde 1579 5. februar". Samme dato og like etter at han skriver at hr. Jacob Brun på Toten er død. I den følgende setning nevnes også Jacob Brun - det gjelder året forut - der er det underforstått at han bor på Toten. - Neste setning hvor Halvard Alm nevnes betyr vel noe slikt som: "1583 - 4. mai kl. 6 døde Halvard Alm, hvis ånd Gud seg forbarme". Man regnet på den tid dagens 1. time å begynne med soloppgang, 6. time ble omtrent klokka 12.

Når en leser disse notater fra Vardalsmissalet, vil en trolig gå ut som avgjort at denne Halvard Alm hørte heime i Vardal. - Dette er dog neppe tilfelle. I missalet nevnes Halvard Alm så å si i samme åndedrett som Jacob Brun på Toten. En vil ved nærmere analyse finne at det er overveiende sannsynlig at dette gjelder Halvor Alm i Fjeldsmarken på Toten.

Alm i Fjeldsmarken ligger nær ved Vardals grense og ved en eldgammel ferdselsvei mellom Vardal kirke og Hoff kirke på Toten. Når Vardalspresten på den tid - Vegle altså - skulle til sin verfar presten på Toten eller til futen på Hallingstad på Toten, så var ruta om Alm den sedvanlige. Trolig kvilte han på Alm både på borttur og på heimtur, så han må ha kjent folkene på Alm særst godt.

Brukerne og eierne på Alm har vært odelsbønder så langt tilbake som det finnes noe skriftlig om Alm, i over 400 år. Og Halvard eller Halvor er ættens sterkeste navn. Omtrent annenhver bruker har således hett Halvor. Den som har Alm, nå heter Halvor og er den sjuende med det navn som er eier og bruker av Alm.

Alm i Vardal kan ikke sees å ha vært odelsgard i omhandlede tidsrom. Brukeren var 1565 i følge Huitfeldst stiftsbok Niels og noen bruker Halvor på Alm i Vardal kjennes ikke i det hele tatt.

I lagmann Stubs optegnelser finnes en notis 1577: "Oluf Holser tiltalet Halvor Alm om en gaard vid naffn Haarstad och Haluor Alm skall bliffue vidt sin heffd effth(e)rtij Oluff haffde huerken odelsbreffue eller odelsvitne effth(e)r Lougen och skal giffue Halduor kosthold (omkostinger ved proses-sen)." (Denne notaten gjelder gårder på Hedmark. Se: Gammalt frå Stange og Romedal 1984 s. 93f (redaksjonens kommentar).

Så finnes intet mer nevnt om Alm før i 1594-95 i Akershus lensregneskap: "Disse etptherne. ødegaarder erre optagne sidenn den senniste Jordebog bleff thagen, och ehre satte for eschr.ne. land-skyldt...

Alm Foringhe 1/2 daler, visøre 8 alb, ledings 2 s. (Johan Gaarder mener at det kan påvises at skatten var den samme som i 1561).

Dette var skatten for helgard, så garden gikk opp i skatteklasse fra ødegard til fullgard.

Brukerne på Alm før denne tida må ha vært særst driftige sia garden fikk skattepålegg til det fire-dobbelte. I 1599 nevnes under "Pendinge giffne for faar - i fogdregnskapet:

Halduor Alm for 1 faar

Peder Field for 1 faar.

I tida mellom disse to Halvor Alm 1583 og 1599, et tidsrom på 16 år, må det således ha vært en bruker som vi ikke vet navnet på. Mest sannsynlig har han hett Torkjell og må være

død om lag 1600. Trolig har han, Halvor, vært gift med ei datter av Brynild Hol i Kolbu for Halvor eier seinere odels-gods 4 sold korn i Hoel og Halvors sønn nr. 2 som vokser opp hette Brynild.

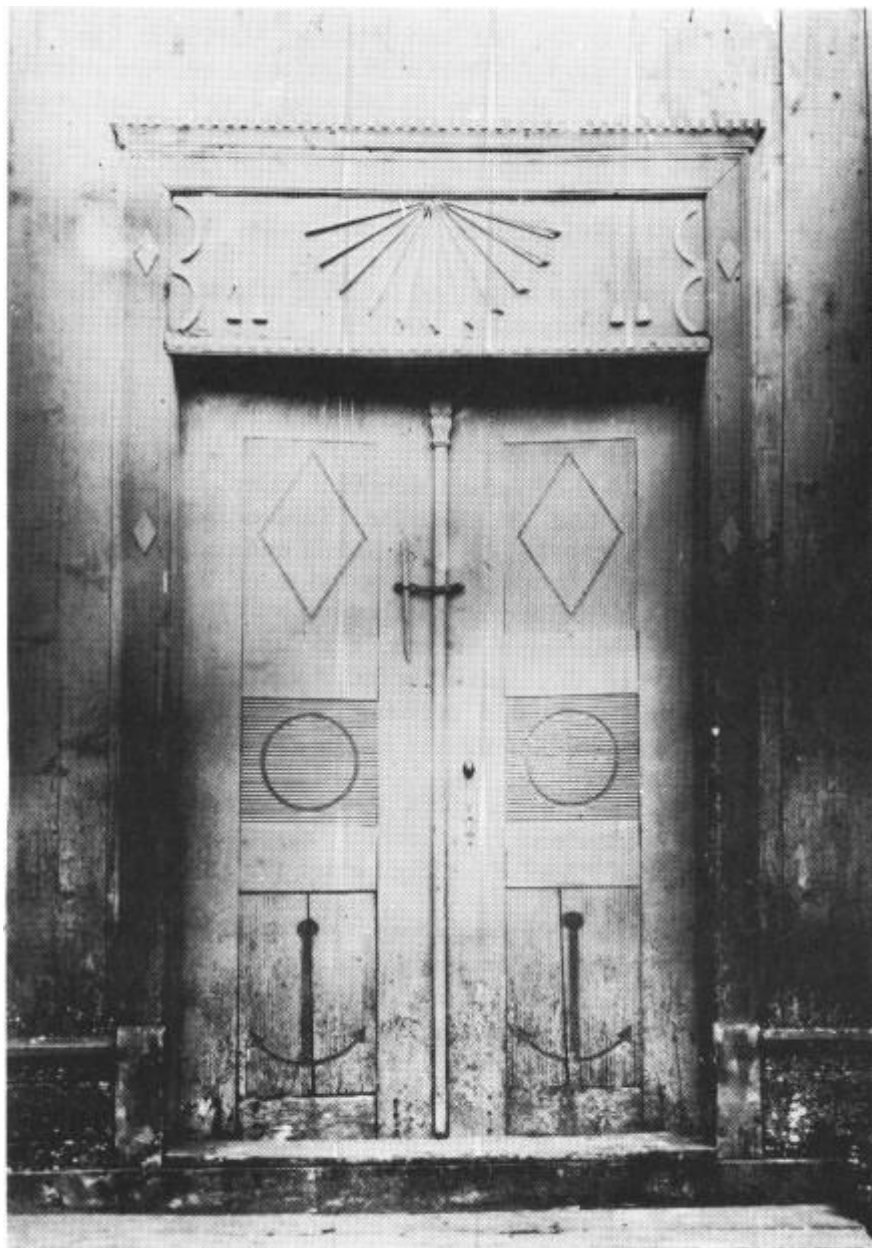
Fra år 1600 av blir opplysningene om Alm rikeligere. Før den tid er alt mer eller mindre mørke, men fra da av blir liksom sløret trukket tilside og det faller mer lys over personer og forhold.

Kristian 4. førte tre kriger og for hver krig auket skattene da som nå. Den alminnelige landskatt eller krigsskatt ble første gang pålagt 1610, senere ble den også kalt penge-skatten og ble som de fleste skatter årlige, men med varierende beløp. Normalt var denne skatten en daler for en middels bonde, men ved skattebrev 18/2 1628 auker den til 3 daler og 9 sk. og i 1629 settes den til 2 daler, for deretter å gå ned til sin opprinnelige størrelse. Halduor Almb nevnes i odelskattemanntallene 1612 -1630 tildels enda senere. I 1621-24 sees han å eie: Allmb 1 1/2 skippund miell 5 dlr., Huoll 4 sold korn, 3 daler, Molberrig 3 kalvskind 15 1/2 skilling 2 1/2 penge, Haslid 5 kalvskinn, 1 ort 5 skilling 3 penge. Han betaler av disse 8 dlr, fjerdeparten d.v.s. 2 daler i skatt. Dette gods Hoel er i 1623 pantsatt til Clemet Mjølstad i Vardal og partene eller pantene i Molberg og Haslid er gått over på andre hender.

Selv eier han da foruten Alm 1 hud i Stensli, Anekstad 2 kalveskinn og dessuten 1/2 fjerding d.v.s. 1/2 fjerdedels skippund odels-gods i Kjøset - arvet etter svigerfaren Torgrim Engelssønn.

Halvor Alm var storbonde som det fremgår av penge-skatten 1620-21. I skatt kommer han det året etter Peder Jerstad (futen Peder Knudsen), Marit Fjørkingstadt, Hans Mollstad, Amund Hannestad og Thorer Ruudstad (nedre Rustad) men foran Elling Staboe, Torgrim Kjøset, Oluf Gaarder og Niels Rungstadt (Rustad). Blant de seks bønder på Toten utenom futen som i 1621 har "qverner" nevnes også Halvor Alm.

I 1617 ble det fra Danmark sendt opp til Norge 3000 musketter med tilhørende, sidegevehr, geheng og bandolær. Våpnene ble utdelt til de fornemste odelsbønder mot betaling vel 2 daler for muskett, 1 daler for sidegevehr (ikke billig



Gammal dør fra Alm i Vestre Toten

akkurat, når en husker på at 2 daler den gang var vanlig pris på ku).

Halffuor Alm var en av de 54 odelsbønder på "Thoudten som Anno 1617 haffuer annamidt Krigs Munion ... en Muskett med forketstock, Banolær, och ald thilbehøring, saa vell som Under gevher med geheng och liffigjørdell". Da Alm er odelsgods i 1612 og det tok 60 år å hevde odel før den tid, må en gå ut fra som sikkert at det er den samme ætt på Alm såvel 1560 som 1612. Halvor var gift med Murette (Marte) Torgrimsdatter Kjøset. Hun var død 1623 da det ble holdt skifte på Kjøset etter faren Torgrim Engelssønn. Barnas navn kjennes fra skiftet. Det var Brynild Halvorssønn, Ragnild, Inge, Helge (dvs. Helga) Murette og Guri Halvorsdøtre. Men Halvor måtte ha vært gift før, da Oluf som overtok Alm ikke var Muretes sønn, mens han utvilsomt var Halvors sønn, selv om han aldri nevnes som annet enn Oluf Alm. Og Halvors første kone må like sikkert ha hett Ragnhild.

Halvors eldste datter i ekteskapet med Murette Kjøset, Ragnild, skulle etter regelen kalles opp etter Muretes forgjenger i ekteskapet. Når Ole Alms eldste datter heter Ragnild så passer det godt med at han kaller opp att mor si. - Hva som vites om Halvors barn er ikke særs mye. For sammenhengens skyld nevnes Ole til slutt. Halvors barn blir da:

1. Brynild kalles 1633 og frametter for Brønild Haug og skatter da av 1/2 pd. i Haug, 1 pd. i Bjørnstad, 1 1/4 pd. i Berg og 1 hud og 1 bismerpund smør i Stensli dessuten 2 kalvskinn i Lille Bjørnstad. I 1639-40 kalles han Brynild Bjørnstad og skatter da av: 1 pd. i Bjørnstad, 1/2 pd. i Haug, 1 hud og 1 pd. smør i Stensli. Halvor Alm åtte tidligere 1 hud i Stensli. Dette gods i Stensli var 1657 gått over til Johannes Olssønn Mengshoel, muligens var han gift med en av Halvors døtre. Brynild Halvorssønn på Alm eier 1642 14 setting korn i Hoel og 1645-46 1 fjerding i Alm. Men så forsvinner han totalt fra skattelistene.

2. Ragnild, muligens den Ragnild Halvorsdr. som døde på Gran 1698, 86 år gammel, etter det født i 1612.

3. Inge.

4. Helge d.v.s. Helga. (En av døtrene ble gift med Zacharias Olufsen Gårder. Redaksjonens tillegg 1985).

5. Murette, var den Marte Halvorsdr. Tømmerhoel som døde i 1704, angivelig 95 1/2 år gammel. Hun var gift tre ganger.

1. m. lensmann Ole Paulssøn Tømmerhoel død 1668.
2. m. Mads Pedersen Harestuen, død 1698.
3. m. Hans Olssønn Mellem Rustad.

6. Guri, uten tvil gift med Sebjørn Olssønn Kvikstad, hvor skiftet etter Gorro Halvorsdr. ble holdt 19. mars 1664. Hennes barn var: Ole, Karen og Ingri. Tilstede på skiftet var Bersvend Erlandssønn Fjelstad som da kalles hennes nærmeste slekt. De var søskenbarn i det Bersvends mor var Anne Torgrimsdr. Kjøset.

7. Oluff eller Ole Alm, formodentlig født om lag 1595. Han nevnes første gang i skattebøkene 1630, men har ganske sikkert overtatt garden noen år tidligere. Listene fra den tid er ikke særs pålitelige med omsyn til brukere og årstall. Det var som regel lettere å kopiere de gamle listene. Halvor Alm var enkemann annen gang allerede før 1623. Ole Alm ble gift med Kari noe før 1620 da sønnen Torkjell er født det året. Hvor hun er fra vites ikke. Kari er nok rykket inn som husmor på Alm snart etter sitt giftermål og da er det vel neppe gått mange år før Ole også har overtatt. Ole angis i 1638 å eie: I Alm 1 1/4 pd, i Stepperud 1/2 pd., i Øffuerbye 1/2 pd., i Annekstad 3 Alb., i Tåsås 2 skinn.

I 1643 eier han det samme så nær som Stepperud. 1651-52 under odelsgoods som ikke brukes av eieren finnes: Inge Halduorsdatter 1/2 fjerding tg (tunge). Gurid Halfoursdatter 1/2 fjerding tg., Oluff Almb 1 1/2 pd. 1/2 fjerding 3 lispd. og 1 kalvskinn. 1656-57 odelskatt av jord som eieren ikke bruker: Marit Olsdr. 1/2 pd tunge, Ragnild Olsdr. Alm 1/2 pd. tg., Torchild Almb 1/2 fjerding tunge.

Skiftet etter Kari og Olle Alm ble holdt 1657 15/10. De sies da å være døde for "ungefær femb aar Siden" og det stemmer nok, for det sies videre: "Och der vi kom paa samme Arffue Tompt, befant vj Att Huis Ringe løsøre der kunde hafue veredt Effter forne. afdøde Fader och Moder, haffuer dj Sig Sielf Imellem bytt, uden nogen Sorenschriffuer, for 4 aar siden". Olle og Karis barn var:

1. Ragnild, eldste datter og muligens var hun eldre enn broren Torkjell, gift før 1657. Kanskje er hun identisk med den Ragnild Olsdr. Ner Rustad som ble begravet 6/3 1698, 80 år gammel.

2. Marthe gift før 1657.

3. Inge gift før 1657.

4. NN Olsdatter død før 1657 etterlatt to småbarn.

5. Torkjell som overtok Alm. Han var født om lag 1620, gift før 1657 med Ragnild Askim. Hun var datter av Guttorm Askim som døde snart etter 1660 og Aase Andersdr. død 1674. Ragnild døde på Evang, ble begravet 11. november 1719 100 år gammel. (Hun var i virkeligheten om lag 90 år gammel). Hennes søsken var:

1. Erland Alfstad, 2 Peder Hjelpstein, 3 Haagen Askim, 4. Jens Sogstad, 5. Anders Gran, 6. Paul Faulkald, 7. Sirj Bjørnstad død 90 år gammel, 8. Angier Hammerstad, 9. Birgitte Ingvoldstad, 10. Marit Faulkald.

Torkjell overtok bruken av Alm ved foreldrenes død 1652 i en vanskelig tid med svære skatter og tyngsler som nådde sitt høydepunkt i 1660 da skatten på en fullgard gikk i den uhørte høyde av 12 riksdaler. Gardens skyld ble kort før Torkjells overtagelse satt opp fra 1 1/2 pd. til 2 pd. Det var også en måte å få inn større skatter på. Skatten for Alm var i disse årene som følger: Den alminnelige kontribusjonen 1647, 48 6 daler, 1649-53 4 daler, 1654, 55 4 daler 1 ort, 1657 5 daler 1 ort, 1660 12 daler 1 ort, et svimlende beløp. Det var ikke skatt lenger men konfiskasjon.

På Alm var den gang besetningen: 15 fe, 3 hester, 4 sauer, 5 geiter og 2 svin. Med en pris av vel 2 daler for ei ku ville altså tredjedelen av buskapen av storfe betales som skatt.

I tida 1657 til 1671 brukes garden av Torkjell og Peder. Denne Peder må ha vært en slektning på en eller annen måte, kanskje var han Torkjells svoger, eller kanskje han var gift med en av Halvors døtre.

Peder brukte 3/4 pd. dvs. 3/8 deler av garden, det ser ut som han greide seg dårlig, for det gikk bare 3-4 år så solte han sin del til futen Nils Bentsen.

Torkjell eide og brukte 1 1/4 pd. d.v.s. 5/8 av garden og fra 1672 er han også bruker av Peders tidligere bruk. Denne overdragelsen til Niels Bentsen var ikke noe ubetinget salg, det var datidens form for pantsettelse. Torkjell har hele tida odelsretten til denne del og fra 1672 bruker han hele Alm.

Panteforskrivelsen gikk fra futen over til sønnen Jonas Nielsen Tue i København som 1684 overdrog den til assessor Anders Simonsen. Torkjell hadde imidlertid ordnet seg med assessoren og i 1690 angir Halvor Torkjellssønn Alm at pantet

er innløst. Torkjell må være død 1690 eller kort forut. En vet om 11 av Torkjell og Ragnilds barn. Nedenfor gjengis en liste over de eldste eiere og brukere på Alm. Årstallene for de tre eldste ættledd er dog mer eller mindre gjetning:

Torkjell 1490-1560.

Halvor 1520-1583

Torkjell 1545-1600

Halvor 1570-1630

Ole 1595-1652

Torkjell 1620-1690

Halvor 1659-1708

De understrekede tall må dog ansees som temmelig nøyaktige. Ved matrikuleringen 1669 angis som Alm: "Engen er god, kand røddis och forbedris. Iche Leylighed til Hommelhave. Føder 20 Fæ og 4 hester". Landskylden foreslåes forhøyet fra 2 pd. til 2 1/4 pd. Torkjell er lagrettemann i 1672.

Ragnild angis ved sin død 1719 å være 100 år gammel. Hun kunne dog vanskelig være mer enn vel 90 år, for hennes yngste sønn Jens Rogneby er begravet 1767 angivelig 90 år, altså født 1677. Hvis Ragnild var født 1619 ville hun vært 58 år ved sønnens død. Av Torkjell og Ragnilds barn kjennes 11 hvorav 10 nådde voksen alder:

1. Ole Anekstad født om lag 1657 muligens noe før, oppkalt etter farfaren. Han ga avkall på sin odels- og åsetesrett til Alm til fordel for sin bror Halvor. Gift med Berte Pedersdtr. begr. 3/6 1725 74 år. Ole døde 1724, begravet 11/11 17 år gammel, 2 barn, Torkjell og Ingeborg.

2. Halvor Alm oppkalt etter farens farfar, mere om ham senere.

3. Kari Skaugerud f. om lag 1660 død 1748, gift 1. med Peder Olsen ca. 1658-1698. 4 barn og g 2. m. Even Olsen La. 1 datter.

4. Peder født ca. 1661, angis i manntallet 1665 å være fire år. Han nevnes ikke siden og er formodentlig død i ung alder.

5. Mari Berg i Vardal 1663-1735 g 1. 2/7 1697 med Sten Stensen Berg fra Bjørke i Kolbu, død 1706, begravet 8/11, 3 barn. G. 2. snart etter 1706 med Jens Clemetsen Kolberg som flyttet inn på Berg. 2 barn. - Det var stor velstand på Berg og



Mari har betydelig etterslekt. Ved skiftet etter Mari var boets brutto 1791 daler og netto 1627 daler. Garden var taksert for 530 daler.

6. Berte Hørsrud trolig født ca. 1667 gift med odelsbonde Ole Jensen Hørsrud f. om lag 1664 død 1716. 5 barn.

7. Paul Sodstad ca. 1670-1742 gift 29/2 1701 (!) med Anne Eriksdr. Evang. 3 barn.

8. Lisbet ca. 1672-1737 g 1. 17/1 1708 med Erik Halvorsen Evang ca. 1641-1721. Han ble således svoger til sine brødre Paul og Jens. Gift andre gang 1723 med Lars Christensen Grevløs ca. 1664-1725. Ingen barn i noen av ekteskapene.

9. Ingeborg f. ca. 1674.

10. Anders ca. 1676-1742, han døde på Hørsrud. Han nevnes 1699 i den militære rulle som ungt mannskap 20 år gammel enkesønn på Alm. Gift 1. gang 6/6 1713 med Barbara Ellingsdr. Jerstad ca. 1686-1717. 2 barn. Gift 2. 30/12 1717 med Marte Pedersdr. Lunden.

11. Jens Rogneby ca. 1683-1767, nevnes på Alm i militær-rulle som ungt mannskap enkesønn. Gift 25. jan. 1717 med Marte Eriksdr. Evang. De var barnløse og Rogneby gikk over til brorens, Ole Anekstads, sønnesønn, Herman Torkjellssen.

Ad nr. 2. Halvor Alm f. ca. 1659 - muligens noe før. Han overtok garden ved farens død ca. 1690, ble gift omtrent samme tid med Mari Mortensdr. Solberg, datter av Morten Gulbrandsen Solberg C. B. (Companibartskjær?) og Berte Larsdr. Solberg var gammel odelsgard. Der rådet stor velstand så dette var å anse som et jevngodt gifte. De hadde ti barn, flere døde som mindreårige:

a. Torkjell 1691-1696.

b. Lars 1692-1774, overtok garden.

c. Peder f. 1693, skifte etter ham 1723.

d. Gulbrand f. 1696 gift 21/11 1731 med Mari Rasmusdr. Eriksrud.

e. Torkjell døpt 15/1 1699, døde ung.

f. Mads f. ca. 1699, skifte etter ham 1723.

g. Martin døpt 13/3 1701, begr. 31/5 1703.

h. Torkjell døpt 15/10 1702 gift 2/5 1734 med Anne Jensdatter Kvaksrud. Han er begravet 17/12 1741 38 år.

i. Berte døpt 25/1 1705 gift 22/7 1731 med Gudbrand Jørgensen Skjøl.

j. Marte døpt 2/6 1707 begravet 30/5 1725.

\*\*\*\*\*

Denne artikkelen finnes i arkivet på Toten Museum (gardspakke for Alm i Vestre Toten.") Artikkelen er her litt forkortet og forsiktig redigert, gammel rettskriving er modernisert varsomt. Forfatteren Sigurd Røse døde 16. juni 1949 bare 53 år gammel, han var utdannet ingeniør og hadde sitt virke i Oslo. 1945 overtok han redaksjonen av Totens bygdebok. "Sigurd Røse", skriver Paul Alm i TOTN nr. 1 s. 5, "var en beskjeden og fordringsløs mann, og han satt inne med egenskaper som gjorde ham avholdt av alle han kom i nærmere berøring med, alltid elskverdig og tjenestevillig. De mange som søkte ham for opplysninger om sin slekt, har meget å takke ham for. Som venn var han trofast og alltid givende". Han var en grundig forsker og en del av hans noteringer finnes på Toten Museum.

## **Gjøvik Vikleverksted**

Vikling og reparasjoner av  
elektriske motorer,  
håndverktøy og startere  
Bjørnsonsgt. 5 - 2800 Gjøvik  
Telefon (061) 78 877

# Vardalsbøndene Kjell Hage og Kjell Haug

Av Alf Gyland, Oslo.

Tingbok for Toten, Vardal og Biri 1684 4/8 (fol. 11 A): Egedius Austdal publiserte et skjøte datert 1680 12/9 fra Kjell Hage i Vardal og Arne Amundsen Klette, hver på 1 1/2 skinn i Austdal, som hadde vært deres kvinners - Helge og Berte Eriksdøtres - odel.

Per Braastad nevner dette skjøte i et innlegg i nr. 4/83 og retter følgelig spørsmål om Kjell Hage var gift med Helga Eriksdatter Austdal.

Kjell Paulsen Sukkestad fra Toten ble gift til Hage med enken etter Jon Hage - Karen Simensdatter fra Skjerven. Det ble holdt skifte etter sistnevnte 1659 20/10. Et eventuelt ekteskap med Helga må isåfall ha kommet i stand umiddelbart etter at han ble enkemann og vært av svært kort varighet utifra når barna i ekteskap med Marit Olsdatter er født. En annen betingelse er at de har hatt barn sammen og at disse er døde innen 1717, da det ble holdt skifte på Ekeren i Biri etter Karen Kjellsdatter. (Oppkalt etter Kjell Hages 1. kone Karen Simensdatter?)

Jeg synes følgelig det er lite som taler for dette ekteskapet. Kan det i såfall være feilskrift for Kjell Haug i tingboken? Ifølge Vardal Bygdebok I ble det holdt skifte på Haug 1663 etter Henrik Knutsen, og enken Torgund Lauritsdatter giftet seg igjen med Kjell Tollefsen. Hun døde 1678 og ble da Kjell Tollefsen gift med Helga Eriksdatter? En teori - dessverre har jeg ikke hatt anledning til å benytte nytt arkivmateriale, men kun trykt litteratur og "gamle" notater.

Per Braastad nevner også Berte Olsdatter Fjeld på Toten som mor til Kjell Paulsen Hage. Hun nevnes til Sukkestad i skifteforliket med foreldrene på Fjeld i 1660. Hun er følgelig gift med Paul Olsen Sukkestad og dermed også mor til Kjell Paulsen født ca. 1657. Hvis hun samtidig skulle være mor til Kjell Paulsen født ca. 1624/26 må hun ha giftet seg utrolig ung. Jeg synes derfor det taler for at Paul Olsen har vært gift to ganger, hvorav jeg i dag har oversikt over følgende barn:

- 1) Kjell Hage, født ca. 1624/26.
- 2) Hågen Smeby, født ca. 1631/32, gift med Kari Tollefsdatter Smeby.

- 3) Guri Fjeld, født ca. 1634/38, gift med Halvor Gulbrandsen, gårdbruker på Fjeld.
- 4) Kari Berg, født ca. 1639, gift med Mikkjel Jakobsen fra Mustad i Vardal, gårdbruker på Sukkestad og senere Berg.
- 5) Ole, født ca. 1645.
- 6) Christen, født ca. 1651
- 7) Jon, født ca. 1657.

Jeg ser av mine notater at jeg har tillagt Marit Olsdatter Hage som født Gryte store i Vardal. Dessverre har jeg glemt å notere kildehenvisning, men dette kan sikkert leserne bekrefte/avkrefte.

#### Kommentar:

Kjell Tollefsen Haug kan være fra Lier i Redalen og sønn av Tollef Jonsen Lier og Brynhild Kjellsdatter. På skiftet etter Tollef Jonsen Lier den 2/6 1664 er han nevnt som Kjeld Baug (Haug?). Marit Olsdatter Hage kan kanskje være fra Gryte og søster eller halvsøster til Hans Olsen Gryte som var bruker i 1666 og var da 52 år. Men aldersforskjellen synes noe stor, hun må være minst 20-30 år yngre enn broren.

Hilsen Per Braastad, Gjøvik

## KURS I SLEKTSGRANSKING

Hvis interessen er stor nok, vil det bli arrangert et kurs over 4 kvelder på Gjøvik bibliotek. I tillegg kan det bli et besøk til Statsarkivet på Hamar for kursdeltagerne.

Det tas sikte på første gang tirsdag 14. januar 1986 og videre hver 14. dag, fram møte kl. 18.30 (1/2-7) og med varighet 2-2 1/2 time hver gang. Lagets egne krefter vil være lærere.

Kursavgift vil være kr. 50.- for medlemmer, kr. 75 for ikke medlemmer. Påmelding innen 20. desember til VSHL, Postboks 266, 2801 Gjøvik. Oppgi, full adresse og eventuelt telefonnummer, dessuten hvilken annen ukedag som passer eller ikke passer, i tilfelle vi må gå vekk fra tirsdager.

Bjørn Bakke.

## «Siri og Marte Gårder» på Toten

Av Alf Gyland, Oslo.

En skatteliste av 1642 oppgir blant Harald Olsen Gårders jordegods 1 fjerding i Majer. En ditto av 1648 oppgir som eiere av samme Siri og Marte Gårder. Jeg har lenge fundert på hvilken slektsmessig sammenheng det var mellom ovennevnte. De er ihvertfall ikke døtre av Harald - ifølge skiftet etter ham 8/10 1657 hadde han kun to sønner: Ole og Gulbrand.

Men en forklaring må det være og ved hjelp av diverse kilder mener jeg nå å ha funnet den.

En skatteliste av 1661 gir en pekepinn: Hans Nøkleby og Bjørn Sogstad er oppført med hver sin 1/2 fjerding i Majer.

Det holdes skifte etter Hans Nøkleby 31/1 1659. Konen hans benevnes Siri Gulbrandsdatter og har 1/2 fjerding odels-gods i Majer. Som verge for de umyndige barna opptrer Ole og Gulbrand Haraldssønner som benevnes som barnas morbrødre og som må være identisk med brødrene av samme navn på Gårder. Imidlertid reagerer man på at Siri ut ifra farsnavnet ikke kan være søster til Ole og Gulbrand. Det er vel størst sannsynlighet for at de er halvsøsken gjennom en felles mor. I kopskattmannntallet av 1645 er det også "feilført": Harald Gårder, kone og 2 døtre.

Her har vi så funnet Siri, men er vi like heldige med den andre. Ifølge ovennevnte skatteliste av 1661 burde det være en forbindelse med Bjørn Sogstad. Vi har ikke skiftet etter ham, men i skiftet etter datteren og svigersønnen Siri Bjørnsdatter og Jens Guttormsen 6/10 1699 får vi opplyst blant boet en sølvgenstand med inskripsjonen B.S.S. og M.G.D. Jeg synes derfor vi kan tillate oss å slutte at initialene er identisk med Marte Gulbrandsdatter.

Hvem var så faren til Siri og Marte?

En sannsynlig mulighet er Gulbrand Majer som sammen med sine søsken nevnes som eier av et pund jordegods i Majer i 1624. Ovennevnte skatteliste av 1642 oppgir - foruten Harald Gårder - Ole Torkildsen Majer og Søren Skjefstad med henholdsvis 1/2 pund og 1 fjerding i Majer. Disse har vel derfor en forbindelse med Gulbrand Majers søsken.

Skulle noen av leserne ønske å komme med rettelser eller tilføyelser, er jeg veldig interessert i å høre fra dere.

# Slekter fra Stensrud i Moen

Av Hans M. Næss

Den første av denne slekta som bodde i Stensrud, var Gudbrand Christophersen. Han var sønn av Christopher Joensen og Ingerie Johansdatter som var husmannsfolk på forskjellige steder i bygda. Gudbrand var født i Skimten 1753 og døpt 23. søndag etter trefoldighets fest. To søstre var født på en plass under Tuv. Det var Marte Christophersdatter født 1752, døpt 4.s.e.tr. og Dorthe Christophersdatter født 1755, døpt 2. søndag i faste.

Gudbrand Christophersen ble gift med Mari Olsdatter den 24. juni 1779. Det står ikke hvor hun var fra, men i folketellinga for 1801 er hun oppgitt å være 53 år gammel, og etter det skulle hun være født ca. 1748. Men i kirkeboka for det året og åra før og etter er det ingen som heter det. Enten er hun da ikke fra Gran, eller så er hun døpt under et annet navn.

Gudbrand og Mari fikk 4 barn, to tvillinger. Det første paret var Mickel og Christen født 1779. Da bodde de på en husmannsplass under en Hole-gard. Christen døde alt 20 uker gammel og ble begravet 3. pinsedag 1780. Neste tvillingpar var Christopher og Ingebør som var født 1782, og døpt 24. søndag etter trefoldighet. Ved den dåpen kalles mora for Mari Andersdatter, men da den ene tvillingen, Christopher blir begravet bare et halvt år gammel den sjetten søndag etter påske 1783, kalles hun Mari Olsdatter igjen. Så en ser at prestene var ikke alltid helt nøye med navn i kirkeboka.

Jenta må også være død tidlig, for hun finnes ikke i lister over konfirmerte. Den eneste som finnes som konfirmert, er Mickel Gulbrandsen som da kalles Rosendalseie. Da var altså Gudbrand og Mari husmannsfolk under Rosendal. Konfirmanten var 16 1/4 år står det, og konfirmasjonen var 19. søndag etter tr. 1796, dvs. 2. oktober. Da Mickel ble født, bodde de på en husmannsplass under Stubstad, og i folketellinga 1801 var de kommet til Stensrud under Dvergsten, og der bodde slekta i flere generasjoner. Husmennene var ofte på flyttefot for å finne en plass der det kunne være bedre levevilkår, og det ser ut til at de som kom til Dvergsten, hadde det nokså bra, for der ble de lenger enn andre steder.

Gudbrands søster Marte Christophersdatter ble 16/11-1775 gift med Christen Mickelsen Vestre Hole, så kanskje det var derfor Gudbrand og Mari var husmannsfolk der den første tida de var gifte. Marte og Christen var også faddere til Mickel og Christen sammen med Ole Christophersen Holeier, (kanskje en bror), Gudbjør Mickelsdatter (svigerinne?) Mickel Olsen Kløvstadeie, (kanskje Maris bror?), noen andre naboer, og Inger Jensdatter Dvergsteneiet.

Mickel Gudbrandsen Stensrud (Dvergsteneie) giftet seg 21. februar 1804 med Anne Olsdatter Dvergsten, og de fikk tre barn: Den eldste, Mari, var født 14. april og døpt 3. søndag etter påske 1804. Hun ble konfirmert 1819 og døde 1886. Nr. to var Marthe, født 1808 og døpt 10. juli. Hun døde bare ca. 11 år gammel og ble begravet 1. august 1819. Den tredje var Ole, som senere hadde Stensrud. Han var født 1811 og døpt en måned gammel den 10. februar. Under konfirmerte 1825 finner en fødselsdagen som var 9. januar.

Mari Mickelsdatter Stensrud ble gift 4. januar 1838 (30 år gammel står det, men hun var jo 34 år) med Anders Ellingsen Tingelstadeie 22 år gammel. Far til Anders var Elling Pedersen, og om han står det i kirkeboka under begravede 28/12-1857: Falt og slo seg i hjel. (Han har da sikkert vært ute på glattisen, som ofte kan være lei sånn i romjula). Han ble 73 år gammel. Han døde i Lønhull. Anders Ellingsen hadde flere eldre søsken. Foreldrene giftet seg 2. april 1807 og mora heter da Barbro Nilsdatter Dvergsten. Hun er tjenestepike på Dvergsten under folketellinga 1801 21 år gammel. Denne Barbro er døpt bededagen 1780, og foreldrene heter Nils Iversen og Mari Pedersdatter Skjakerseie. I folketellinga finnes ikke de som ektepar, så Nils må være død, men kanskje mora er den Mari Pedersdatter som bor på en Dvergstenhusmannsplass, er 66 år, enke 2. gang og leier hus (inderst).

De andre barna til Elling Pedersen og Barbro Nilsdatter var: tvillinger Maria og Kari født straks etter bryllupet, for de er alt døpte 10. mai 1807, Peder født 27/9-1809 og Nils født 2/6-1812. Av disse er bare Maria og Nils konfirmerte, så de to andre må være døde før konfirmasjonsalderen.

Mari Mickelsdatter og Anders Ellingsen hadde disse barna: Brede Andersen født 24. oktober 1838 og Anne Andersdatter født 13. januar 1845.

Brede Andersen giftet seg 10/7-1862 med Birte Andersdatter Olerud, datter av Anders Jensen. Hun var da 24 år

gammel. De bodde i Skjerverud der Brede var sadelmaker. Birte var født 10. november 1837 og døde 27. november 1886. De hadde fire barn:

1. Anders født 26/8-1864 konfirmert 1879 gift med Josefine Johannesdtr.
2. Karoline Marie født 26. august 1866 gift med Johan Sigvart Olsen.
3. Anne født 8. oktober 1873 gift med Anton Vendt.
4. Marthea født 8. april 1869, gift med Anders Steen.

Anne Andersdatter giftet seg 29/2-1872 med Brede Olsen Skjerven som var født 5. mai 1839. Han var sønn av Ole Olsen Skjerven og Elene Torstensdatter født Eidssand. De giftet seg 10/12-1836.

**Opel Rekord -  
sterk og komfortabel**



Opel Rekord er sterk, komfortabel og driftssikker. Moderne teknologiske løsninger gjør Opel Rekord til bilen som tåler sammenligning på alle punkter.

Velkommen til prøvekjøring hos oss. **OPEL**   
PREMSERTT BILGULV I 7 TRAKSJONER

**Brønden Auto AS**  
AUTOMOBILFORRETNING  
2760 Brandbu - Tlf. (060) 34 300



# OPPLANDSARKIVET

begynte sin virksomhet i 1981 og ble permanent opprettet i 1984. Arkivet samler inn og oppbevarer skriftlig historisk kildemateriale som ikke er underlagt avleveringsplikt til de offentlige arkivene. Dette kan være protokoller, regnskap og korrespondanse fra lag og foreninger, bedrifter og butikker, gardsarkiv, brevsamlinger, notater og samlinger etter privatpersoner.

Der er egne avdelinger ved De Sandvigske Samlinger, Eiktunet, Hadeland Folkemuseum, Lands Museum, Norddalsarkivet i Vågå, Toten Museum og Valdres Folkemuseum.

Høsten 1985 kom det ut en ny omfangsrik katalog over arkivene (582 sider). Her er laget gode registre som gjør det lett å få oversikt over det som finnes. Her er signaturregister som omfatter samtlige arkiv i katalogen. Det alfabetiske navnerregister omfatter også samtlige arkiv og gir opplysninger om arkivskaper, navn i arkivene. Det topografiske register gir opplysninger om fylker, kommuner og større distrikter som arkivene omhandler. Kategoriregisteret henviser til bedriftsarkiv, foreningsarkiv, institusjonsarkiv, manuskripter og samlinger. Emneregisteret henviser til arkiv som er registrert med supplerende emneordsoppføringer.

Slår vi opp under emneregisteret slektshistorie vil vi for våre distrikter kunne nevne Biri-Snerthingdal Bygdebokkomite, Braastad, Båshus, Fladlien, Peder, Haug, Einar Lehne, Herberg, Bjørn, Midthaug, Leif, Thomle, Carl Sophus, Vardal Bygdebokkomite m.m.

Vi finner også mange henvisninger under stikkordet lokalhistorie og nevner: Bygdebokkomiteen for Land, De Sandvigske Samlingers kildesamling, Gjørvad, Olav, Kleiven, Ivar, Langseth, Asbjørn G., Valdres Historielag m.m.

Det er samlet mye tilfang i Opplandsarkivet, og forhåpentligvis er åpningstidene slike at de passer for flest mulig interesserte.

# Leseapparater og gaver

Av Arne M. Sandlie, Gran

Randsfjordfestivalen ble i år arrangert av Gran kommune, med en rekke aktiviteter rundt omkring i bygda.

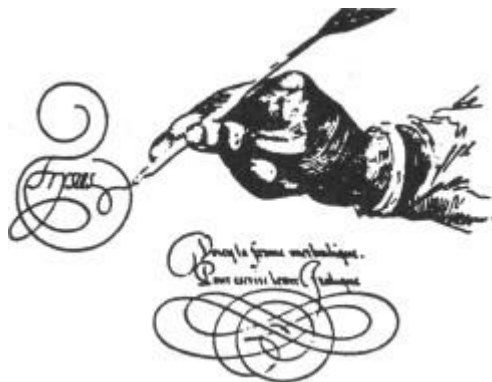
Vestoppland Slekthshistorielag, avdeling Hadeland samarbeidet med Brandbu bibliotek om et opplegg, og vi fikk tildelt et eget rom for våre leseapparater, som er gaver fra stedets banker. (Opplandsbanken) DNC ga oss et stort apparat for lesing av mikrofilmkort med kopiering, samt et mindre av samme slag. Gran sparebank bevilget midler til innkjøp av leseapparat for mikrofilm (kirkebøker m.m.). Fra Gran historielag fikk vi kr. 1000,-. Senere har vi gått til innkjøp av de kirkebokfilmer som finnes fra Gran. Til dette har vi fått kr. 750,- fra Hadeland brannkasse.

Alt dette er i samarbeid med Brandbu bibliotek plassert i et eget rom i biblioteket, til benyttelse for alle de som er interessert i å lete etter slekt.

Biblioteksjef Anne Lise Jorstad og hennes stab hadde gjort en meget god jobb med å skaffe fram gammelt som nytt materiale, som bøker, gamle opptegnelser, protokoller, o.l. I tillegg stilte Hans M. Næss opp med sine samlinger og utstyr, og alt dette bakgrunnsmateriale ble stilt ut i ett av rommene på biblioteket.

Festivalen varte en uke, men på grunn av den overveldende tilslutning på biblioteket, ble arrangementet utvidet med en uke, og noen av våre medlemmer var hele tiden tilstede for å gi råd og vink.

Så sant det er mulig, vil vi også senere stille opp med utstyr og materiale på Randsfjordfestivalene.



## Fra slektshistoriegruppa, Ringerike

Møteprogrammet for høsten 1985 var slik:

12. september: Terje Gudbrandsson snakket om sitt arbeid med kopiering av tingbøkene for Ringerike/Hallingdal.

10. oktober var det arbeidsmøte. Demonstrasjon av bøker og materiell for slektsgranskere ved Norlis bokhandel.

14. november foredrag ved Eyvind Fjeld-Halvorsen.

12. desember: Arbeidsmøte med bevertning.

I høst ble alle møtene holdt 2. torsdag i måneden. Møtested var Ringerike bibliotek kl. 19.00. På de enkelte møtene ville vi forsøke å legge opp tilleggsaktiviteter. Vi snakker litt om elementær innføring i slektsgranskning, hjelper hverandre med litt gotisk skrift, driver egne studier eller samarbeider i grupper.

Takket være pengegaver fra alle byens banker, har vi satt i gang kopiering av skiftekort i Statsarkivet i Oslo. Arbeidet er ferdig om ikke så lenge og vil bli presentert på ett av medlemsmøtene. Her vil det være mange nyttige opplysninger for de som har slekt på Ringerike.

I uke 39 (23.-28. september) ble det arrangert lokalhistorisk uke på Ringerike bibliotek. Både Ringerike Historielag og Slektsgruppa ble invitert til å markere seg. Vi gikk inn for å ha et medlem til stede hver dag for å orientere publikum om arbeidet vårt og eventuelt for å hjelpe nybegynnere. Turen til Riksarkivet i mai/juni ble avlyst på grunn av manglende deltakelse. Men vi gir oss ikke. Vi gjør et nytt forsøk senere.

Kassereren i Ringerike historielag kan fortelle at laget har fått 31 nye medlemmer hittil i år. Av disse er 20 stk. slektsgranskere. Men det er plass til mange flere. Årskontingenten på kr. 20 skulle vel ikke avskrekke noen.

Styret tar gjerne imot reaksjoner fra medlemmene - positive som negative. Hvis du har forslag til emner vi kan ta opp på møtene, problemer du vil ha hjelp til å løse eller det er noe du synes vi burde gjøre annerledes, gi oss beskjed.

Hilsen styret i Slektshistoriegruppa ved Brit Astri Sviund,  
Ringerike bibliotek. 3500 Hønefoss.

# Spørsmål og svar

Først fra Terje Tandsæther, Raufoss:

## Til spørsmål 38:

Den eneste Sissel Jacobsdatter i Biri 1801 var 20 år gammel og tjente på Åsen, men om hun seinere ble gift med en Jens Pedersen kan jeg ikke si noe sikkert om. Hennes forfedre:

1. Sissel Jacobsdtr. døpt 18/10 1781 på Myre.

### Foreldre:

2. Jacob Halvorsen 1753-1807, bonde på Gaukstad, gift 1777 med:

3. Anne Paulsdtr. Myre 1753.

### Besteforeldre:

4. Halvor Christensen Rollefsby 1725-1764 (bror: Christen Randberg i Fåberg.

5. Anne Olsdtr.

6. Paul Engebretsen Myre 1721- gift 1752 med:

7. Anne Olsdtr.

Lenger bakover vet jeg ikke.

## Til spørsmål 52:

Karen Pedersdtr. Stuves far er vel den Peder som bodde på Stuve fra 1612 og utover. Han het Peder Gulbrandsen. Jeg har funnet ham og to brødre i tingboka. Det var ting på Lier i Biri 28/2 1689. Ole Pedersen og Maren Bratberg stevnet Peder Heggenhaugen med skiftebrevet imellom salige Tor Alset, Peder Stuve og deres søsken, men Peder møtte ikke. Syver Brøndstad, over 70 år, vitnet at Tor Gulbrandsen, Peder Gulbrandsen og Ole Gulbrandsen var 3 brødre, og at de hadde en hud odelsgoods hver. Tor som var eldst, hadde en hud odelsgoods til bruk i garden Alset. (Han var farfar til Ole Pedersen som hadde stevnet). Den andre broren Peder brukte en hud i Stuve. Den yngste, Ole, brukte en hud i Stueekern, og det var omtrent 50 år siden hver av de bemeldte brødre hadde brukt godset i hver gard. Kanskje det er noen som kjenner deres foreldre?

Peder Stuve hadde disse barna ifølge sak 1652: 1. Karen gift med Laurits Hov, 2. Gulbrand Stuve død 1662, 3. Harald

Hovde 1624-1668 og 4. Ole Skarset f. 1612 (mulig det var flere).

I Halvard Oudenstads artikkel i nr. 1/85 side 25 står det at Elling Knudsen Lunde, som kom til Nøss, var født 1681 som bror av den avdøde Amund Knutsen Sem og altså sønn av Knut Amundsen som døde på Sem 1688. Dette er feil. Hans foreldre var Knut Lunde i Etnedal 1634-1699 og Anne Andersdtr. 1644-1728. Knut og Anne hadde følgende barn: Anders og Ole Lunde og Arne Flatøygården, alle Etnedal, Håvard Landåsen og Nils Granum i Land og Elling Nøss i Biri. Dette er funnet i Leif Midthaugs bok "Valdressoga" under Lunde.

#### Til spørsmål 53. nr. 2:

På Eiktunet er det funnet at Åste Olsdtr. Svennes hadde broren Gulbrand Olsen Steig og søsteren Boel Olsdtr. Svennes. Det var skifte etter Ole Gulbrandsen Steig den 27/10 1803 og han hadde barn ved navn: Gulbrand 24 år og Boel og Åste begge 17 år. Her er Åstes forfedre:

#### Foreldre:

Ole Gulbrandsen Steig 1720-1803, gift 1779 med:

Magnhild Olsdtr. Storsletten 1752-1824

#### Besteforeldre:

NN (Ole Steigs foreldre er ukjente)

Ole Pedersen Storsletten 1721-1773

Eli Tomasdtr. 1719-1773 (se spørsmål 51).

#### Oldeforeldre:

Peder Olsen Storsletten 1688-1738, gift med

Barbro Pedersdtr. Hovde 1691-1750

De andre er ukjente.

#### Tippoldeforeldre:

Ole Mogensen Storsletten, "voxen Dreng" 1673

?Eli Olsdatter 1654-1730, død på Storsletten

Peder Haraldsen Hovde 1654-

Anne Larsdtr. Ålset, Snertingdal.

#### Tippoldeforeldre:

Mogens Østensen Storsletten 1624-

Harald Pedersen Hovde 1624-1668 (far: Peder Gulbrandsen Stuve)

Damme Torgersdtr. Hasli (far: Torger Dagfinsen Hasli).

Lars Halvorsen Ålset 1636-1698

Barbro Olsdtr. Lønnum død 1669 (far: Ole Larsen Lønnum).

### Til spørsmål 59;

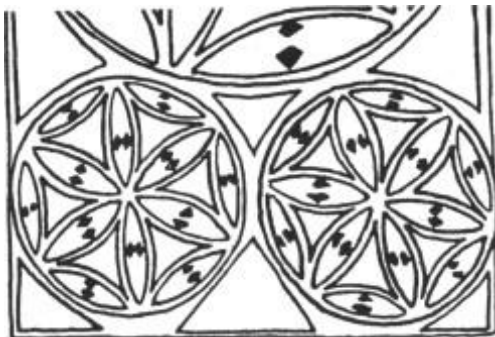
Ole Andersen var født 6/10 1822 som "uægte". Om mora hans vet jeg ikke noe, men faren Anders Olsen Svenneseie var født 1800 og døpt 7/9 av foreldre Ole Olsen og Berit Andersdtr., husfolk på Semseie. Om Ole og Berit, se spørsmål nr. 47 i heftet vårt. Jeg har ikke funnet noen Berit Andersdtr. døpt i Biri, så hun var vel utenbygds fra. Anders Olsen ble gift på Ringsaker 25/11 1822 med Marie Hågensdatter Ulven-eie f. 1797. De bodde i Biri og hadde ihvertfall en sønn Børre f. 1826 som er min tippoldefar.

### Til spørsmål nr. 60

Hvem var Tore med odel i Gran? spør Alf Gyland.

Per Bjørnerud, Oslo, mener at Tore med odel i Gran er identisk med en Tore Amundsen som var bruker på Nedre Rustad, Toten 1612-1645. Han var gift og hadde ti barn. Far til Tore var Amund Toresen Nedre Rustad som var sønn til Tore Ljodolfsson bosatt på Øvre Alfstad 1549 og på Nedre Rustad ca. 1552-1564. Trolig ble han eier av Rustad innen 1536, og' han hadde også odelsrett til Tandsæter i Kolbu.

Per Bjørnerud bygger svaret mest på en artikkel som Svein-Erik Ødegaard har skrevet for Tidsskrift for Vestoppland Slekthistorielag, og som selvsagt skal trykkes der.



### Spørsmål nr. 63

Jeg er en gutt på 22 år som driver med slektsforskning og har noen spørsmål som jeg håper en eller annen kan gi svar på:

1) En av mine aner på Toten var Niels Jonsen Schattum (ca. 1691-1759). Han ble som enkemann gift i 1743 med Kari Andersdatter Haugum, som etter Neumanns slektsregister skulle være datter av Anders Johansen Haugum (ca. 1666-1748). Det er imidlertid sparsomt med opplysninger om denne slekten, og den eneste Anders Johansen jeg har funnet er: Anders Johansen Undesløs, g. 14/11-1700 m. Marthe Simensdatter Hvem. De hadde følgende barn:

1. På Buskebakkestuen; Johans, dp. 23/1-1701.
2. På Hvemsaasen; Christian, dp. 7/10-1703.
3. På Hovum; Kari, dp. 4. s. i adv. -1707.
4. På Hovum; Lars, dp. - 1711.

Mine spørsmål er: Kan Hovum være en eldre/annen skrive-måte for Haugum? Hvis dette skulle stemme, vites det da noe om Anders Johansens og Marte Simensdatters opphav? Blant fadderne til deres barn nevnes to personer, som sikker er Anders' søsken, nemlig Lars Johansen Hvem (senere Ronnebystuen) og Anne Johansdatter Ronnebystuen. - Niels Jonsen Schattum, skulle etter ovenfornevnte slektsregister, være sønn av Jon Toresen Schattum (ca. 1652-1735). Vites det noe om denne familien?

2) Ole Pedersen giftet seg på Toten i 1718 med Anne Jensdatter Flikkeshaug (1701-1779). Siden Anne var den eneste gjenlevende av sine søsken, overtok Ole gården, og det var skifte etter ham her 12/5-1752. Vites det noe om hans opphav?

3) Peder Olsen Skaugerud (ca. 1658-1698) på Toten. G.m. Kari Torkildsdatter Alm. Hans mor var Ingeborg Gulbrandsdatter (g. 2. g.m. Hans Gulbrandsen, som i 1692 setter opp en kontrakt med Peder om livsopphold og underhold på Skaugerud for livstid). Vites det noe om Peders far og den øvrige familie?

4) Anders Mathisen Narumstuen (1709-1788), g. 1739 m. Inge Jonsdatter Narum. Anders ble født 1709, som sønn av

Mathis Olsen Bjerkestuen. Dette er eneste gang jeg ser Mathis Bjerkestuen nevnt i kirkebøkene. Vites det noe mer om ham? - Inge Jonsdatter er ikke nevnt døpt i kirkebøkene i det hele tatt. Er det noen som vet hvor hun kommer fra?

Vennlig hilsen Jens Petter Nielsen, Drammen

#### Spørsmål nr. 64

Christopher Pedersen Goplom i Land f. 1630 hadde en sønn Christen f. 1661. Er det samme Christen Christophersen som døde på Brateng i Snertingdal 1718? Han var gift med Marta Bjørnsdtr. fra Brateng, og en av vergene for barna het Hans Goplom.

Terje Tandsether, Raufoss.

#### Spørsmål nr. 65

Gjelder Foreldrene til husmann/innerst Amund Johansen f. 1743 og kona Marte Olsdtr. f. 1771. De bodde under Mæhlum 1801 og var da 58 og 30 år gamle. Barn: Even f. 1799, Eli f. 1803 og Marie f. 1806. De bodde seinere under Kluke og Kråkeberg og kalles "yderlige fattige".

Ingen Amund Johansen kan sees å være død eller utflyttet 1814-1854, men han levde 1815. Har bare funnet en ved dette navn døpt i Biri mellom 1730 og 1780 (i 1768 av Johannes Olsen og Kari Håvelsdtr. Kirkerud), men han kom til Koppe-  
rud i Vardal.

Terje Tandsether, Raufoss

#### Spørsmål nr. 66.

Tingarkivet fra tingstedet Gårder i Nordre Land.

Slektsgranskeren Gunnar Bergsrud Hedalen, viste meg et notat i hans fars arkiv som var følgende:

"Det gamle tingarkivet fra tingstedet Gårder i Nordre Land. Utlånt til professor Lundh i ca. 1830. Overretts sakfører A. Juel Drammen skaffet avskrift av et dokument fra 1610. Hans dokumentsamling er på Drammens Museum. Se register der".

Undres på om dette arkivet er å finne i dag, og om en kanskje kunne finne noe om Skankene der?

Hilsen Per Goplerud, Nes i Ådalen.



## Spørsmål nr. 67.

I. Slekt fra Sør Aurdal. Søker opplysninger om Ole Olsen Jukam gift 5/6 1733 med Tora Toresdr. Tronrud. I følge "Valdressoga" solgte Tore Pedersen halvparten av Tronrud i 1733 til dattera Tora Toresdr. og mann Ole Olsen. Ole Olsen kom senere til Brattrud og døde der i 1799, 92 år. Han er da født ca. 1707. Det er flere Ole Olsen på Jukam i dette tidsrommet, men jeg har ikke kunnet finne noen sammenheng mellom dem og Tronrud. Kan noen hjelpe?

II. Landkremmer Christen Christiansen Bagn, Sør Aurdal døde i desember 1766, 70 år. Hans kone het Helene Eliasdr. død i april 1785 61 år. Kan noen gi meg opplysninger om hvor disse kom fra?

III. Søker opplysninger om Kari Eriksdr. Bjørnstadeie, 30 år, gift 18/3 1820 på Østre Toten med Johannes Eriksen fra Torpa. De har en sønn Even til dåpen 17/10 1819. Familien bor noen år på Bjørnstadbakken senere på Glemmestadhagen. Kari Eriksdr. Glemmestadhagen død 5/3 1873 85 år. Hun skal altså være født ca. 1788-90. Dessverre er Glemmestadhagen utelatt i folketellinga for 1865. Hun er ikke å finne blant innflyttede. Jeg har lett ganske mye uten å finne noen sikre holdepunkter om hvor hun kom fra. Erik Andersen Ottestad, Stange og hustru Ingeborg Jensdr. har en datter Kari til dåpen 22/3 1789, konfirmert 1804. Ved skiftet etter Erik Andersen Ottestad er hun ikke nevnt, men hun kan heller ikke finnes død. Håper noen kan hjelpe meg.

IV. Kan noen hjelpe meg med opplysninger om disse: Ungkar Nils Olsen Seyerstad og pigen Annichen Olsdr. gift 28/1 1785 på Østre Toten. De hadde barna:

1. Ole f. 1785 på Rutenborg.
2. Anders f. 1787 på Stabohagen
3. Hans f. 1789 på Stabohagen
4. Hans f. 1789 på Stabohagen.
5. Johannes f. 1791 på Stabohagen.
6. Margrete f. 1794 på Stabohagen.

Familien bor på Stabohagen i 1801. Nils Olsen er da 56 år, Annichen Olsdr. 49 år. Nils Olsen Stabohagen døde i 1804, alderen er oppgitt til 50 år (?) Annichen Olsdr. døde 1829 hos sin datter på Evangseie, alderen oppgitt til 79 år.

Med hilsen Anne Marie Markussen, Kapp

## Spørsmål nr. 68

Først vil jeg takke for et utmerket tidsskrift, som jeg har hatt stor glede av. Tillater meg å be om at følgende spørsmål tas inn i tidsskriftet:

I) Ad spørsmål 47 i tidsskriftet nr. 4/1984. Postbud Ole Olsen og Berit Andersdtr. Svenesie. Jeg lurer på om noen kan si meg hvem deres sønn Anders døpt 13. søndag etter Trin. 1800, konfirmert 1817 i Biri, ble gift med? Jeg har også en Anders Olsen Svenesie i min anerekke. Han ble gift med Maria Olsdtr. (en sønn Børge døpt 1826), men er i tvil om det er den samme Anders, da jeg har funnet flere ved dette navn, gift med forskjellige kvinner.

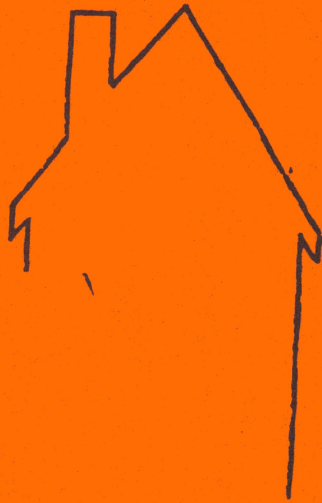
II) Lars Olsen Rudshagen, Snertingdal og Anne Olsdtr. Vet noen hva foreldrene til disse het og hvor de kom fra? Lars Olsen fikk bygsel på Rudshaugen av presten Borch i 1775. I folketellingen 1801 finner jeg: Lars Olsen Rudshaugen, gardbruger, 56 år, Anne Olsdtr. hans kone, 66 år (begge i første ekteskap). Ole Larsen, deres sønn, 25 år, ugift.

III) Henrikka Eriksdtr. f. 16/2 1862 (Snertingdal? Gift med Martin Martinsen Lunde-eie, Torpa). På grunn av manglende kirkebøker for Biri/Snertingdal har jeg problemer med å finne ut noe om hennes foreldre. Den ene eller begge foreldrene må være døde før 1875, da folketellingen sier hun "bor i fjøset -lægdebarn" på Nøss. Hun ble konfirmert i Seegaard kirke 1878, og foreldrenes navn er Erik Olsen og Ingeborg Henriksdtr. (Fødested oppgitt å være Oudenstadejet for Henrikka). Hvem var så Erik Olsen og Ingeborg Henriksdtr? Kom noen av dem fra Torpa? Hadde de flere barn?

IV) Engebret Andersen Nordhagen f. ca. 1826 (i Aurdal?). Gift i Hedalen 3/4 1854 med Berit Tidemandsdtr. Omsrud. Hans bosted ved vielsen er oppgitt til "Kavigbakken(?) af Viger", hans far het Anders Gulbrandsen. Vet noen hvem hans kone var og hvor disse kom fra? Og hvor er Engebret født/døpt? Jeg har lett mye i Aurdal, men så langt uten resultat.

Med hilsen Åse Glemmestad, Kapp.

VI TAR VARE  
PÅ DAGENS  
VERDIER



VESTOPPLAND SLEKTS  
HISTORIELAG TAR VARE  
PÅ HISTORISKE VERDIER



GRAN  
SPAREBANK  
— *selvsølgelig!*

# 9% rente er godt nok, men DnC Honnørkonto gir deg mer.

- ▶ Egen rådgivningstjeneste for Honnørkonto-kunder.
- ▶ Bankgaranti ved tyveri.
- ▶ Anledning til å bruke bankgiro, Minibank, Eurosjekk og Visa.
- ▶ Vi tar oss av de faste regningene dine.

DnC Honnørkonto er et tilbud til alle som er over 65 år eller mottar alderspensjon. Kom innom en dag og la oss fortelle deg mer.

**DnC**  
- bank for livet